

Diskusní příspěvek s. prof. Šty 3 i k a na odborní
konferenci VŠB v Chomutově 1968

Soudružky a soudruzi,

předem se omlouvám, že můj příspěvek bude vlastně
dešti dlouhé vystoupení. Domnívám se, že v dnešní době,
která je jistě válkou dobou pro naši stranu, je třeba
víc poněkud podrobněji informovat o situaci, jak v naší
vesi, tak o významu a výsledcích jednání prosincového
a lednového plánu našeho ÚV.

Jistě jste si už určitý obrázek udělali, zejména
na podkladě pokusného textu předsednictva ÚV strany,
který vám byl doručen před několika dny. Pokusím se vám
tudíž přiblížit spíše některé takové podrobnější, ale zá-
važnější okolnosti, které pochopitelně lze těžko rozepisovat
veřejně.

Uvažuji však zejména hořít také o hospodářské
problematice. Nejenom proto, že ÚV v prosinci a lednu
se touto otázkou také zabýval, ale proto, že jde o věci,
které nejvíce zajímají naše pracující - jsou to problémy,
které se jich bezprostředně dotýkají. Je třeba, aby kom-
unisté podrobněji věděli, jaká je naše současná hospodářská
situace.

Na zasedání ÚV se pochopitelně je tento hospodářským
problém věnovala menší pozornost, sčkoliv první referát
s. Landrta o těchto otázkách hovořil. Pozornost se soustře-
dila k politické problematice, ale přesto se domnívám, že
je třeba vás podrobněji informovat.

V prvé řadě budu tedy hovořit k hospodářství a v
druhé řadě k politické problematice. Uvádím třeba před
komunisty ani opakovat, že po dlouhých diskusích bylo naše
strana k závěru, že je třeba urychleně zavést novou sousta-
vu řízení v našem hospodářství, že pomocí starých metod plá-
nování a řízení nelze zabezpečit další růst životní úrovně
našeho lidu. Já zhrnuji tento cíl nové soustavy řízení.
Tím bylo a je zaměřeno k tomu, abychom vytvořili předpoklady
pro další zabezpečení růstu spotřeby obyvatel, materiální

Proč toto zděrazňuji: po zasedání ÚV se vyskytly určité jovy, které by se v naší straně asi vyjevovat nemaly. Několik bych řekl, že je strana široce známa, proč přecházíme na novou soustavu řízení, začali po lednovém zasedání některé soudruzi navštěvovat závody a stavět věci tak, jako kdyby přechod k nové soustavě řízení a její o následnější, komplexnější uplatňování všech přijatých zásad nové soustavy řízení ohrožovaly životní úroveň pracujících.

Roknu vám zcela otevřeně, že je třeba, aby to komunisté znali, že nebyť tiskové o vystupování s. Novotného po lednovém zasedání nebyly by se asi diskuse tak rozšířily a nebyla by vznikla dnešní situace. Ústřední výbor se snažil skutečně demokraticky, v klidu. Byli jsme si vědomi, že nikomu lídu nesedí způsoby známé minulosti, kdy byl někdo vždy do poslední chvíle, dokud byl ve funkci, vyhečlován a dělal všechno dokonale a bez chyb, ale jakmile byl zbaven funkce, pak se na jeho hádali všechny chyby, lapina atd.

Byl zde opravdu pokus provést rozdělení funkcí v klidu a pro náš lid přijatelnými způsoby. Ovšem pak došlo k tomu, že soudr. Novotný a některé další soudruzi, kteří vytvořili a nebo zastávali na zasedání ÚV určitý směr, začali při svých referátech v některých závodních organizacích, zejména výrazně např. v ÚV Sokolovo, stavět věci tak, jako kdyby nejedni radikálové ve straně usilovali o taková opatření v našem hospodářství, která by postihla sociálně slabší vrstvy a rodiny a více dětí, šlo odce spoč. a oni, že toto jaksi nepřipustí, že budou proti tomu.

Touhá k určitému jovu, jako kd by s. Novotný byl jediný, kdo obhajuje zájmy dělníků a sociálně slabších vrstev naší společnosti. Na podkladě tohoto vystupování se musela pochopitelně rozehnout určitá diskuse. Byla nutná, protože je pochopitelné, že taková tvrzení nestanou jen v rámci našich organizací. Pochopitelně z ÚV Sokolovo se to začalo šířit po celých Vysočinách. Z toho vznikla velmi nebezpečná demagogie a v této době po straně strany nebezpečná levice.

Lidé začínají nyní oprávněně říkat: Pokaňte nám, jak jsme na tom, Pokaňte nám provedení našeho hospodářství. Nežak absolutně charakterizovat stav hospodářství - jámyslím, že to mlo říkat. Mohlo bychom uvádět čísla, jak velký máme celkový národní důchod, jaké jsou průměrné mzdy, kolik činí průměrná spotřeba na hlavu. To řívám se, že by to nic neřeklo. To řívám se, že je třeba ukázat věci ve vývoji, aby lidé pochopili skutečné problémy, do nichž se naše hospodářství dostalo. Za prvé je t oba ukázat, že již dlouhou dobu, dlouhá léta ekonomicky reálné potřeby v naší společnosti narůstají rychleji, než je naše naše výroba uspokojit: že spotřeba by mohla být v naší zemi podstatně větší, kdyby nebylo tolik sbytečných chyb v uplynulém plánování a řízení naší výroby.

Přitom nikdo nechce popřít, že v prvních poválečných letech jsme při daném způsobu řízení a plánování dosahovali rychlého růstu výroby a také rychlého růstu životní úrovně. Je ovšem nesporné, že již chruha od roku 1956-57 jsme videli, že nám narůstají závažné problémy. Jisté si pamatujete, že již tehdy vytyčovala strana heslo " za zvýšení efektivity". Je pak přišla reorganizace v letech 1958-59. Tehdy se ovšem nepodařilo věci vyřešit, naopak přechod na třetí pětiletku celý vývoj ještě zhoršil. Pak přišla známá léta 1962-63 kdy u nás dokonce klesl národní důchod a jako v jediné průmyslové zemi na světě u nás došlo dokonce k absolutnímu poklesu reálných mezd a vůbec reálných příjmů lidí.

Musíme tedy vidět věci tak, že přes počáteční úspěchy, které nikdo nechce popřít, nevyvíjelo se od určitého období naše hospodářství tak, jak se mohlo vyvíjet, a vznikaly nám proto vážné obtíže, objektivní propočty, které jsme udělali e v nichž jsme se snažili srovnát např. životní úroveň u nás e životní úroveň kapitalistického státu. Vybrali jsme si dokonce Rakousko, jako jednu z nejzastatolejších kapitalistických zemí v Evropě, a i ve srovnání s touto zemí nedopadla srovnání pro všech stránkách v náš prospěch. Byly to závažné materiály a přesto nebyly nikdy použity ve stvane, ani na pro vnitřní informaci členů strany.

Po dlouhá léta byli to i členové strany udržování ve vedení, že je všechno v pořádku, že všechno jde dobře. Pochopitelně, že jsme pak těžko mohli šelit různým názorům lidí, kteří i z osobního zrovnání, z osobních výjezdů do zahraničí přicházeli domů s jinými názory.

V posledních letech, zhruba od roku 1960, docházelo tedy u nás k brzdění spotřeby, k stále většímu brzdění růstu mezd. Ještěže v prvních poválečných letech, zhruba během 1. pětiletky, nám rostly průměrné mzdy řekněme o 6 % ročně, pak se to snížilo na 4 % ročně. A nyní od roku 1960 narostou až ani o 2 % ročně, když bereme celý průměr těchto let. V porovnání uplynulém roce rostly ovšem rychleji, avšak když vezmeme vývoj od roku 1960, tak to byl velmi nepřiznivý vývoj, skutečně nepřiznivý i ve srovnání s jinými vyspělými zeměmi kapitalistickými.

Proč brzděn růst mezd? Protože nemáme dostatek spotřebního zboží a služeb, kterými bychom tyto mzdy mohli pokrýt. Je pochopitelné, že tedy vzniká mezi pracujícími nespokojenost. Ještě větší nespokojenost tím ovšem vzniká mezi lidmi práce neschopnými, mezi důchodci a rodinami s více dětmi. Část cen zboží u nás skutečně zhrubla od roku 1962 a já toto zděraňuji, protože musíme vidět, od kdy dochází k růstu cen. V roce 1962 bylo provedeno skryté zvýšení cen podstatným uveřejněným snížením kvalitě potravin. To bylo při zachování cen jejich faktické zvýšení. V roce 1963 došlo už k jasněmu zvýšení cen, a jelikož mzdy nerostly, tak to znamenalo dokonce pokles reálných mezd, reálných příjmů lidí.

Uvažujeme ani o společenské spotřebě - to není všechno vidět že nemáme ani dostatek výrobků k pokrytí rychlejšího růstu mezd, tím méně pak máme možnost uspokojit narůstající potřeby společnosti: to znamená výst. ve silnic, opravy domů, rozšíření městské přepravy lidí, budování služeb, obchodních sítí a pod. vše to v ČSSR opravdu velmi pokulhávané ze výv. jiných zemí. Je třeba obzvláště mezi komunisty zaml. Když člověk přijede třeba do takového Finska / což to bylo před 2. světovou válkou / semé dřevorubců a rybářů, akoré bez průmyslu / tak je nám pochopitelná líto. vidíme-li jejich výstavbu měst, jejich sociální zařízení atd.

Je třeba vidět, že taková situace vznikla Jakké řešení?

Soudruh Novotný dnes vystupuje a říká nepříjemně ani-
bování životní úroveň. Domnívá se, že je to předsná věta,
prázdná fráze, která neokazuje řešení. Existuje - a já se
dávám o tom zmiňovat, protože si to někdy lidé představují -
určitá kategorie lidí, teoretiků, ale i lidí z některých centrálních
úřadů, kteří hledají řešení v tzv. řízení inflace.
Dobroříčí říká, že by se měly podstatně rychleji zvýšit
daně, na podkladě toho vytvořit v podnikoch prostředky na
zvýšení mezd, pomocí zvýšení mezd rychleji provést devalva-
ci, zainteresovat lidi na lepší produkci, a tím by se
vece vyřešilo.

Já o tom mluvím proto, že my tyto návrhy nezastáváme.
Dobroříčí pak k takové nejjasnosti nející ekonomové něco
řekli nebo napadli a pak to vypadá, jako kdyby to byl nej-
lepší oficiální návrh ve straně, nebo návrh té komise, kterou
strana vytvořila pro novou soustavu řízení. My se domníváme,
že toto je nejenom politicky neúčinné, nabezpečné řešení,
ale že by nám to ani v hospodářství nepomohlo protože i
když bychom zvyšovali mzdy, není tím vůbec ještě zaručeno,
že nám budou podniky přinášet tu produkci, ty výrobky, které
potřebujeme, kterými bychom mohli tyto mzdy pokrýt. Podniky
by v takové situaci, při takové politice nedělaly nic jin-
ho, než že by ve své zvýšení mezd promítaly do zvýšení
cen, to by bylo pro nás nejnepříjemnější východisko a my bychom
tím fakticky nic vyřešili, neměli bychom ani více výrob-
ků, ani potřebné suroviny výrobních procesů, nové výrobky,
technický rozvoj - nic takového bychom nedocílili. Fakticky
by to znamenalo, že se zvýší celková hospodářská síla, že
by se la naše životní úroveň zvýšila a druhá snížila.
Takovou cestu považujeme za neúčinnou. Navíc by to ještě zna-
menalo, že by se velmi mnoho nedočkaly desítky lidí, že by
lidé přestali pracovat, rychle vybírali peníze tím se poprvé
na trhu ještě zvedla a my bychom ji vůbec nemohli pokrýt.
Takové návrhy odmítáme, a nebyly také žádným oficiálním
návrhem ve straně této hlášeny. Westliše a takový
návrhy některých ojedinelých lidí nebo teoretiků soudruh
Novotný polemizuje, tak to musí jeví Fici, to ovšem není
žádný návrh strany.

Nemáme vytvářet nervozitu mezi pracujícími. Takováto teorie je třeba odlišovat od našeho jiného. Ženu asi při nejlepší vůli zcela nesebránine. Návky, o kterých jsem mluvil, si představují takovou půdici inflaci, rychlé a prudké zvýšení cen. My si alespoň v nejbližších letech zcela nesebránine určíme růstu cen, dojde tomu o 1, 1,5 % ročně. Nelze se tomu vyhnout, i když někde nechce zvyšovat ceny. My však máme z minulosti strach cenové deformace, zatím jsme provedli reformu velkoobchodních cen, ale neprovedli jsme žádnou změnu cen maloobchodních. Někdy jsme, že v nové soustavě řízení musí jít pohyb maloobchodních a velkoobchodních cen současně. Víte, že máme výrobky, u nichž máme neúnosně vysokou daň z obrátu a proto poměrně vysokou cenu. Jsou to často výrobky, u kterých bychom mohli rychle zvýšit spotřebu, kdybychom snížili ceny. Lidé by chtěli více těchto výrobků a my bychom mohli z domácích surovin snížit výrobu. Vždyť ji ale takovou subjektivistickou cenou z minulosti bradíme.

Na druhé straně máme například výrobky, kde máme nízkou daň a u nichž třeba rovněž máme potíže s lovcem surovin a rychlým rozšířením výroby a poč. Tyto deformace v maloobchodních cenách bud u násot být v určité době překonány. Domníváme se, že při tom se asi zcela i když chceme, aby se u jedné zvýšily ceny a u druhé snížily - nesebrání pomalému růstu cen, potřebujeme i nové výrobky. Někde samotní stavalé ceny bradí a bradí podnikům na nové dotonelejší výrobky přejít. Někde už velkoobchodní cena převýšila úroveň maloobchodních cen, je vyšší, musíme to neúnosnými způsoby dotovat. To jsou nedostatky z minulosti, které musíme odstranit.

My se přitom domníváme, že by i při takovém růstu cen bylo možné zajistit rychlejší růst nominálních příjmů lidí, to zn, jak mzd, tak i důchodu, jak důchodu, tak i rodin a mnoha dětí, rychlejší růstem nominálních příjmů lze zajistit, aby životní úroveň celkové zůstala a neklesla. Jak, o tom se ještě dále snímá.

20. jsem o tom hovořil proto, abychom věděli, že je to něco jiného než jakási teorie o nějaké řízení inflaci.

Existují ještě i jiné názory, jak reagovat na dnešní situaci. Názory, které se bohužel v loňském roce prosadily. *sou to názory, které bych nazval názory vznikající v oblasti byrokracie. Domnívám, že je třeba proti nim bojovat, protože totiž vůbec nic neříší. Snaží se na danou situaci reagovat, tím se prosazují administrativní řízení mezi z a nře. To je to, co se provádělo prosadilo loni, kdy najednou vzniklo, a to přímo z předsednictva ÚV obrovský povyk, že rostou příliš rychle mzdy, i když to nebylo v prvním pololetí projevem ničeho jiného než toho, že pracovníci se vyplácely slíbené podíly na úschodech z uplynulého roku. *Přesto se udělal obrovský kravál, na podkladě toho se vyhlásilo, že produktivita musí růst v akorda a takovým poměru rychleji než mzdy. I když vláda, zdejší říkala, že to mínila jenom jenom jako jakousi obecnou, nezávaznou směrnicí, ve skutečnosti se toho každé ministerstvo chytlo prostě po straně a udeřilo s toho normální stary normativ, mzdové stropy. To znamená, že se začala úhlově sčuně soustavě měřit produktivita práce pomocí hrubé výroby, brádit růst mez a spolu s tím se nám pochopitelně ve všech oborech a podnicích začalo projevovat vše to, co dobře známe. Vím ; že nám ve výrobě obrovská, netežká rez vvy a možnosti, ovšem ve mzdových stropoch se neodhalí. Je jasné, že každý pracuje tak, aby si vydělal, a pokud šl víc vydělat nemůž, víc dělat nebude.

*to proto mzdových stropů nejen působí na dělníky, bradí iniciativu, bezes zájem na nějakém hledání cest, zdokona-
lování a zlepšování výroby, ale vyvolává i vše to, co známe: že se formálně počítá produktivita práce, že to v mnoha oborech zase vede k velké spotřebě materiálu, aby se vyká-
zala hrubá výroba - že je to vlastně znovu deference, návrat k tomu starému. Mámie tyto věci tak vysvětlovat, že dělníci práve říkají říkají - vždyť se moc nezmenilo.

Soudruh Novotný v ÚV vyvolal takovou nadobros, n z novou vinn. Dělníci musí říkají tak co, mzdy růst nemůžij, ceny jdou nahoru, životní úroveň se nám zhoršuje, co se tedy změnilo. Lidé shora, kteří na tom mají bohužel určitý zá-
jem, říkají vždyť to je to, co jste chtěli, to je ta vaše

Potoz pochopitelně vanitají nálady proto nové soustavy řízení, nálady neobčasně.

Já se umínám ještě o jednu věc, která je dosti důležitá. Právem poukazují předsudci na to, že by bylo možné rychleji zvyšovat životní úroveň, kdybychom provedli určité úspory v některých centrálních výdajích, úspory administrativního aparátu apod. Takové možnosti existují. Opět by ovšem bylo dobré, bychom je viděli reálné, bychom sami nepodlehli určitým iluzím, které bychom těžko vysvětlovali. Znovu opakují a budou o tom ještě podrobně hovořit - existují možnosti určitých úspor v oblasti administrativy, ale jejich význam pro zvýšení životní úrovně je nepatrný. Kdybychom snížili počet všech pracovníků v administrativě a v oblasti řízení v celé zemi o 10 % - což by byl jednorázové obrovský šok, až nerozumný, neproveditelný - tak bychom tím přesto nepřinesli víc, než co činí zvýšení národního důchodu o 1 %.

Z toho si tedy dovede udělat představu, že je to nepatrné. My přede musíme snížit růst národního důchodu přinejmenším o 5 - 6 %. Když věci budeme dělat dobře, je tedy možná možnost rychlejšího růstu národního důchodu o to každým rokem. To je něco reálnějšího než to jednorázové 1 %. To musíme je nepatrné, když je rozdíl mezi národní výdělejší společenské, na mzdy a pod.

Aby se dobře rozuměli, neodmítám to, je to také určitá cesta, ale nelze ji přehrocňovat, protože i s tím se dělá de-magogie. Hovoříme o nutnosti zmenšit v oblasti administrativy, v oblasti řízení, z toho důvodu, aby se zlepšilo, aby se racionalizovalo, aby to něco přineslo. Domníváme se, že máme obyčejně náhodný administrativní pavák. Když se k tomu podíváme v konkrétních odvětvích podrobněji vrátíme.

Jaké tedy vidíme reálné řešení. Domníváme se, že je třeba vidět světlou budoucnost, že prvým je možné urychlit výrobu i dovoz spotřebních zboží na úkor výroby a dovozu výrobních prostředků.

Více, že to není lokální problém, více že je v poměru mezi výrobou výrobních prostředků a spotřebního zboží náš základní a dlouhá léta se vlekoucí problém.

V čem spočívá? My jsme v prvních letech oprávněně svěřili podíl výroby výrobních prostředků v naší zemi, šili strojírenskou výrobu, metalurgii, těžbu apod. V určitém období to bylo oprávněné, natěně a zvláště pak to bylo nutné v době skutečného válečného nebezpečí v roce 1935. V pozdějších letech jsme v tom ovšem pokračovali pořád dál a dále a vytvořili jsme stav, který neumožňuje žádná změna, protože taková změna znamená změnu my, země, která musí většinu surovin pro tuto výrobu výrobních prostředků dovážet a to ještě relativně velmi drahě.

Čna tudíž to, že jsme v té nepodařené třetí pětiletce zalehli některé takové kapacity a investiční akce, které nám umožnily stav, že dokonce nejsem sto se s tím vypořádat. Vytvořili jsme tak obrovskou výrobu výrobních prostředků, že jsme spolu s tím vytvořili neúnosnou spotřebu výrobních prostředků. Vznikla isolova výroba pro výrobu. Isolativ jednoduše: budujete těžké strojírenství, na to potřebujete metalurgii, uhel atd. Takže se budujete metalurgické závody, ty způsobují zase těžké strojírenství, tak rozvíjete těžké strojírenství a potřebujete zase metalurgii. Irvák v bilancích to vypadá úplně v pořádku. Vše, co vyrojilo, se spotřebovaloby výroba pro spotřebu.

Závody se ve skutečnosti vzájemně křídily a proto výrobu spotřebního zboží už dávno stále méně. Je hny izolativ, které mají a náš doko do nerovnováhy základem, dosahují velké váhy, které by mohly pokrýt potřeby lidí - stavebnictví, sklárství, porcelán, dřevoprácní průmysl atd. - to všechno upadlo, to všechno zůstalo skoro státně.

Hodocili jsme tím, jakou máno účinnou velkou výrobu oceli, na hlavu, ale ve skutečnosti, když dnes děláme propočty - nebyly to lokální propočty a dělali jsme je se nejvyššími, prováděli jsme určité množství rovnovážných, konečných výrobků pro spotřebu lidí - tak zjistujeme, že na určité množství výrobků, v /základních v nějaké rovnovážné sumě / např. 1 000 dělníků / potřebujeme dvojnásobně a více než dvojnásobně celou zeleň, uhlaviv, oceli apod. než všechny ostatní vypočít

Nechci zdržovat čísla, i když bych vám mohl dát čísla ze všech zemí světa, kde mají poloviční a méně než poloviční spotřebu oceli. My máme obrovskou materiálovou spotřebu.

to vzniklo vysloveně z té výroby pro výrobu. Při této orientaci se nám navíc nesmírně prodlužovala doba investiční výstavby, stavebnictví se nevyvíjelo úměrně k průmyslu, nároky na investice pořád narůstaly a přitom to byly dlouhodobé investiční akce. Navíc stavebnictví mělo takový zájem - rozpracovat co nejvíce a nedokončit, protože na dokončování již neměly takový zájem, spíše zájem na těch začátečních pracích. Čili všechno dohromady - malá kapacita stavební výroby oproti obrovsky narůstajícím spotřebám v investičích a všem ostatním - to vedlo k tomu, že se stavby rozdělovaly a nedodělavaly, a pokud se již dodělaly, tak především v těžkém průmyslu, kde se investice vrací až po dlouhých letech, to je něco, co žádné hospodářství neuneso. Jak ta obrovská materiálová spotřeba tak ta obrovská investiční rozestavenost a dlouhou průměrnou dobou, investiční výstavby doslova udusily všechny ostatní výrobu výkon služeb atd.

Vedle této nevyhovující proporce, proporce mezi výrobou výrobních prostředků a výrobního zboží, máme stejně tak nevyhovující obiladbu zahraničního obchodu. Zde to zase vypadá na, že výrobní prostředky nevyrobíme jen pro vlastní spotřebu, ale i pro vývoz, ovšem pro vývoz převážně na takové trhy, odkud nemůžeme zase dostat potřebné zboží. Převážně všechno vyvážíme do socialistických zemí, do rozvojových zemí: všechny tyto země jsou na tom, řekl bych, stejně do do spotřebního zboží, a žádají od nás, sbychom se to od nich odeberali výrobní prostředky. My si tedy vzájemně dodáváme výrobní prostředky a přitom upřímně řešeno, a velmi malými požadavky na kvalitu.

Jsou to snadné trhy pro naše podniky nejsou náročné, snadno tam všechno prodají, ať to má jakoukoliv technickou úroveň. Stejně tak prodávají podniky těch druhých zemí k nám. Jako odběratelé na to všichni malávají, ale přitom to vyhovuje každému strojírenskému podniku a každý ředitel strojírenského podniku vám řekne: co ode mně chcete, jaké pak směry výrobních programů nebo výrobní struktury, vždyť já mám co dělat,

abych pokryl požadavky zahraničního obchodu, mně to trhejí z rukou. Dokud bude tento stav, dokud budou mít plně vytížené kapacity a žnu lehký odbyt, tak do té doby nebudou mít samozřejmě zájem hledat nějakou změnu výrobních programů, zdokonalovat výrobky, technický rozvoj apod.

To je snadný život, navíc pochopitelně v rozvojových zemích je věc taková, že musíme většinou dodávat na dlouhodobé úvěry. To je zase snadný trh, ale nedostaneme za to dlouhodobě vůbec nic zpět, což takové mladé hospodářství jako je naše pociťuje. Vždyť je to dokonce tak, že co do poskytování středně a dlouhodobých úvěrů jsme úplně na špičce všech zemí světa. To je něco, co si může dovořit jenom opravdu velká bohatá země, nikoliv země jako je naše. Příčinou je třeba hledat jak v samotní naší výrobě - že není tak kvalitní, že se těžko dostaneme na vyspělé trhy, řekneme na trhy kapitalistických států - tak samozřejmě i ve způsobu provádění zahraničního obchodu, který jde cestou nejmenšího odporu a nejsanžšního provádění. To jsou obrovské ztráty.

Noni tajemství když řeknu, že jsme zjistili na pokladě velmi objektivních propočtů, že dlouhodobě většina našich strojírenských výrobků provádáme na zahraničních trzích za poloviční cenu ve srovnání se všemi ostatními průmyslové vyspělými zeměmi, že některé výrobky jen za 40 nebo 30 % cen, za které prodávají ostatní.

To je u pak vývozy, při nichž v některých pozicích, v některých druzích nejen že nedostaneme domů to, co jsme vynaložili na mzdy, ale dokonce někdy ani ne to, co jsme vynaložili na dovoz surovin, zpracovaných v těchto výrobcích, dokonce ušifkáme, kdyby chom i absolutně snížili tento neefektivní zahraniční obchod, tak to bude čistý zisk.

Vzniká otázka, zda můžeme tento stav rychleji změnit. Pokud se jedná o takové, jak my říkáme, makrostrukturální změny, změny které potřebují velkou novou investiční výstavbu, tak to potřebujeme pochopitelně určitý čas, nejde o všechny rozpracované investice z minulosti zastavit nebo nedokončit. Nemůžeme tedy tak rychle provést výstavbu v oblasti spotřebního zboží, jak by bylo třeba. Investičně náročné akce tedy určitou dobu potřebují. Přesto se domníváme, že by věci šly urychlit.

Domníváme se, že by šlo za prvé, rychleji řešit stavebnictví, rychleji než jsme to dělali odsud. Domníváme se, že kdyby to někdo vzal cílevedomě, rozhodně do ruky, tak lze z celé řady zcela jasně využití neefektivních dolů ~~zčásti~~ převést pracovníky do stavebnictví, budovat nové stavební organizace a zvýšit zde mzdy, že by šlo třeba i na Kladensku řešit problém rychleji a cílevedoměji, mnoho těch neefektivních dolů rychleji zavřít a raději i určitou dobu platit to, co si dřívě vydělávali horníci. Přesto bychom na tom ještě vydělali, protože by to znamenalo např. nahradit obrovské množství stavebních organizací, které se dneska dovažují do Prahy na všelijaké stavební práce v Praze, mohlo by vzniknout základna pro výstavbu v Praze, a pak by se ty uvolněné stavební organizace daly požit jinde. Zkrátka domníváme se, že lze urychlit ~~stavebnictví~~ přechod přeškolení pracovních sil a urychlit i podnecování stavebnictví na dokončování akcí, urychlit vytváření konkurence uvnitř stavebnictví.

Domníváme se tedy, že jsou zde určité cesty a přitom by to pochopitelně okamžitě znamenalo i uspokojování té největší poptávky, největší potřeby lidí, protože by to umožnilo navrhnout daleko větší prostředky na tolik potřebnou bytovou výstavbu, na výstavbu nutnou k urychlenému řešení dopravních problémů, na výstavbu silnic apod.

Domníváme se, že druhé, že je možný rychlejší růst domácí výroby strojírenského spotřebního zboží v některých strojírenských závodech, kde mají univerzální strojírenské zařízení a kde by bylo ovšem třeba docílit, aby tyto závody přebýly na výrobu potřebného spotřebního zboží na úkor neefektivních strojírenských výrobků. To ovšem neprovedou sami

ale jenom pod určitým ekonomickým tlakem.

Domníváme se, že třetí, že by bylo možné urychlit dovoz spotřebního zboží. Zde opět zejména platí: větším tlakem na kvalitativní technický rozvoj v některých oborech, i ve strojírenství, rychleji dobývat kapitalistické trhy a tím vytvořit předpoklad pro větší dovoz spotřebního zboží. Domníváme se však, že dokonce nejsou plně využity všechny možnosti dovozu spotřebního zboží ze socialistických zemí, pro určitou dobu nebyly využity např. v Sovětském svazu dobré tranzistorové přijímače vyráběné v dostatečném množství.

Domníváme se za čtvrté, že by bylo možné dosáhnout za naše výrobky rychleji vyšších cen, než jaké nyní docilují naše zahraniční obchodní organizace, kdybychom konečně překonali to strnulé dogmatické pojetí tzv. monopolu zahraničního obchodu. Pojetí, podle kterého musíme ministerstvo zahraničního obchodu direktivně řídit své podniky zahraničního obchodu, pojetí, podle kterého nikdo nemůže abych tak řekl konkurovat těmto zahraničním obchodním společnostem, pojetí, které bylo dokonce přímo do poslední chvíle zastáváno právě a. Novotným. V těchto věcech se také mohlo diskutovat tzv. monopol zahraničního obchodu byl nedotknutelný. Domníváme se, že kdybychom našim výrobním podnikům dali skutečnou možnost přispupu na zahraniční trhy, budou docilovat vyšších cen, než se docíluje dnes.

Nikdo nemůže skontrolovat, nikdo není sto posoudit, zda se určitý výrobek mohl prodat dejme tomu za 1000 dolarů nebo za 1 500 dolarů. To nezkontroluje nikdo z nějakého centra, ale když dáme našim výrobním podnikům možnost a ony budou mít zájem docílit co nejvyšší a nejvýhodnější ceny, tak si najdou nejvýhodnější cestu. To neznamená, že musí být všude jediná forma - musíme mít hmotovárnost v provádění zahraničního obchodu, ně je to někde přímo výrobce někde si zřídí samostatná obchodní společnost, někde si si najdou jako nejvýhodnější akciovou společnost. Zatím jsme zde strašně strnuli. Zůstali jsme jen si u 4 experimentů.

a i ty děláme velmi váhavě a nečísledně, polovičatě.
"Myslím, že i v této oblasti máme skryté velké rezervy.

Denniváme se, konečně za páté, že je možné rychleji aničit ztráty zbytečné domácí výroby. Při starých cenových relacích přímo nutíme některé podniky vyrábět výrobky, o kterých vědíme, že spotřebitelé nepotřebují. Jiné ceny naopak u nich vytvářejí stav, že nemohou vyrábět výrobky, které by spotřebitelé potřebovali. Provedli jsme nyní takové sekupování výrobků do určitých cenových skupin. Není šťastné. Je to zas jenom sunektivistickým administrativním sekupením však udělali to, že teď některé výrobky dostaly vysokou daň z obratu. Podnik musí odvádět vysokou daň, cenu nesmí zvýšit, výrobní náklady jsou tam objektivně vysoké, nevrátí ho, protože ho nemůže vyrábět, kdyby musel odvádět daň z obratu, budou to pro něho vysoké ztráty. Čili z trhu spotřebitele mizí tyto výrobky pro něho vysoké ztráty. Čili z trhu spotřebitele mizí tyto výrobky, které by lidé potřebovali a naopak se vyrábějí jiné výrobky, kterých se říká, že zůstanou ležet, že nebudou prodány. To jsou zbytečné ztráty.

Stále věříte, že sčkoliv se o nové součtve řízení hovoří - jsou to zatím takové polovičatosti, takové kompromisy, že soustava zdaleka nepřinědí ty výsledky, které by přiněst měla a mohla. Tím nechci popřít, že by nebyla již určitě výsledky přinesla, tím nechci negovat to, že v mnoha oborech a podnicích už i ten přechod na polovičatou novu soustavu vedl k tomu, že podniky snížily výrobní náklady a že uspořily materiál a zrychlily obrat.

Alto to jsou pořád spíše výjimky a je to nedostatečné. Nopřineslo nám to zatím potřebné změny v výrobních programů v podnicích, nové výrobky, technický rozvoj, kvalitu to se naše hospodářství tak potřebuje, aby se dostalo k předstupu.

Jak tedy dosáhnout řešení? Pomocí ústředního uplatňování nové soustavy řízení při rychlé a odstranění těchto zbytečných subjektivistických kompromisů a polovi stostí.

Kdo to provede - a zde jsme u základní otázky. Já si troufám tvrdit, a to je názor té skupiny, která pracovala na nové soustavě řízení - že dokud nebudeme mít v našem centru u vlády nebo přímo jako vládní orgán nějakou hospodářskou radu nebo hospodářský kabinet, prostě nějaký ekonomický centrální orgán, který bude odpovědný za celkové uplatňování všech ekonomických nástrojů, tj. řízení a usměrňování cen, úvěrů, úvěrů a úroků, za řízení obchodních přísávek a zářezů, atd., dokud tu nebude někdo, kdo bude odpovědný za jednotné provádění hospodářské politiky, tak do té doby fakticky nová soustava řízení nebude fungovat.

Při starém systému resortních ministerstev není to fakticky nikdo, kdo by jednotně centrálně prováděl cílevo-
lou hospodářskou politiku. Je staré ministerstevské řízení výroby odpovědělo staré direktivní soustavě, kdy se sě shora direktivně určovalo podnikům, co všechno mají dělat a co vy-
robět, s kolik pracovními silami, jakými zbraněmi atd. Chceme-
li od toho odejít, tak ministerstva nemohou provést tuto hospodářskou politiku.

Závěrem, že je to náš názor - jen ab ste si uvě-
domili, že kolem této otázky jsou spory, diskuse. Je pochopi-
telné, že se nejvíce budí zájmy resortní ministerstva.
Tedy bych řekl, že to je něco co již odhalil známý Barkinson:
má-li někdo svůj zájem, musí si najít svou práci, musí tedy
své opodstatnění, musí vytvořit činnost. -to ministerstva
musí tedy pochopitelně bojovat a budou bojovat o svou existenci
budou vykonávat, a se bez nich neobejdeme.

stačil jen pufnit kolem měsí a už se ministerstva vrhla na
mzdové normativy a začala po staru rozepíacvat. To je ope-
statnění pro jejich existenci.

Nebude lehké tuto věc probojovat. My se domníváme-
a tedy jsem u toho, co jsme před tím napsali, že by nám
stačilo např. jedno malé ministerstvo průmyslu, jedno malé
a ministerstvo výživy, dopravy, stavebnictví, ani něco takové
ne jak jsme to měli ještě za dvouletky a jaké je to konce
koneč v kapitalistických zemích. To znamená malý úřad,
který by neřídil výrobu, to až dělají podniky. Na to zde máme
obrovské ředitelství, a matušné podniky. Ty jsou zde máx
i proto, aby si vytvářely perspektivu svého vývoje, konce, ci
na to nepotřebujeme ministerstva. My potřebujeme tato malé
ministerstva pro úpravu právních podmínek, pro tzv. legisla-
tivu.

Štude musí být někdo, kdo by kontroloval, jak podniky
mají vzhled vznikat a zanikat, kdo by řešil právní spory a
efektivní dočasy. Jinak by stačila silná ekonomická rada, která
by působila na výrobu tím, že by měla v rukou ceny, dane,
úver, odvody, zahraniční obchodní přírůstky a srážky, nemu,
to co vytváří tlak na podniky. Nemusím to snad dále rozvádět.

Podniky musí mít především určitou jistotu, musí vědět,
a čím mohou počítat. Tedy budou také podnikat, budou inicia-
ivní. Úspěch-li ovšem znamená směr jejich podnikání, stačí změn-
nit ten či onen nástroj, např. sdělit pro určité obory úver,
a nebo působit určitým tlakem na ceny. Už to bude mít svůj
liv na podniky.

Polk to bude orgán, který bude hájit zájmy lidí
jako spotřebitelů. Dnes nemáme nikoho, kdo by fakticky zájmy
spotřebitelů hájil. Dnešní ministerstva nejsou nic jiného než
nejvyšší monopolisté. Jinak to ani být nemůže. To není skuteč-
ně v tom, že by byl ministr špatný nebo neuvádomelý nebo bez
charakteru - mohl to být "slabý" člověk, ale vždy bude jed-
nou odpovídat za tento sektor, tak bude dělat to, co každý,
to znamená, že bude bojovat, aby dostal hodně investic, hodně
pracovních sil, malé výrobní úholy, velké přírůstky zahraničně
obchodní, bude mít zájem, aby i ceny byly co nejvyšší, protože

buď bojovat o to, aby vykáral depašy svého rezortu.

To těm rezortům nelze zazlívat, není to chyba ministrů, ale chyba v systému řízení, který neodpovídá nové soustavě řízení. Nemůžete a proč to není? Tyto návrhy vznikaly od začátku práce na nové soustavě řízení. Několikrát byly předloženy šéfkance detailně odborní, podle mého názoru velmi dobře vypracované návrhy, ale byly trvale odsuvány, trvale odkládány. Proč? To bylo vedeno snahou vyhýbat se srážce v nemocenské oblasti, protože rezorty byly snahou silné. Byly různé politické úvahy. Ovšem jakmile jsou to takové "politická" úvahy, jakmile tomu odpovídá vývoj hospodářství, pak to hospodářství počítuje.

Faktem je, že tyto věci nebyly do dnešního dne řešeny a řešena rovnou, že budou ještě i nyní problémy, jak věci úspěšně probíhat.

Ovšem nejde jenom o to, že nebyly provedeny tyto nutné institucionální změny v centru, a nebyly provedeny také nutné změny ve sféře chozrasčotní, podnikové. I tady došlo k určitému ztroskotání návrhu a novou soustavu řízení. "y jsou od začátku říkali a varovali: šedou šablónu. Víte, kdyby vždy členové strany mohli být tak informováni, kdyby znali jak se to rodilo, jak to detailně vznikalo, kdyby znali ty diskuse a boje, kdyby znali třeba i to, jakou měl a. Novotný averzi proti sdružení! Sdružení, to byl šerpený šátek, sdružení muselo zmizet, okřeliv v řadě odborů sdružení mohla existovat, zejména v lehkém průmyslu. Jednoho novíno, proč byl tak zaujatý vůči sdružení.

Tak se tedy vynášele oborové ředitelství - ještě si pamatuje, že když jsme řekli generální ředitelství, byl to se křik: šedá generální ředitelství, to jsme měli v minulosti, ale dotvarili jsme je, a proto nebudeme dít zase generální ředitelství. Tak jsme udelali totéž v modrém, to znamená nazvalo se to tedy oborové ředitelství a pak to bylo přijato. To jsou ovšem strašné zpěsby práce na návrzích.

Byla tedy přijata zásada organizace oborových Federativ. Při tom jsme od začátku říkali - ne všude, pamatuje i na organizaci kombinátní. V některých oborech je velmi dobré dojet komunistní organizací od prvotních surovin až do nějakého finálního výrobku. Až máme raději v některých oborech více podniků, které si budou konkurovat. Proč bychom nemohli mít konkorce třeba dva až tři podniky v republice, které si budou nezávisle na sobě na celém území konkurovat. Proč bychom nemohli mít už i z národnostního hlediska samostatný podnik venšín a samostatný podnik Svostajov, ať si vzájemně konkurují, ať obchod bere od toho, kdo mu dodá nejlepší a nejlepší výrobky.

Ualo se to ale ministerstvům, a jak víte, jak to dostala ministerstva k realizaci, tak se vědu začala dělat oborová Federativ a tvořit ty známé pavouky, kde kdo bude a kam kdo půjde. To bylo hlavní a tak se udělali oorganizace a oborová Federativ.

Celá řada těchto věcí byla v tzv. Blutě knize - to byla druhá varianta pro novou soustavu řízení, které byla poprvé diskutována na předšednictvu strany. V této variantě byla celá kapitola o tzv. společenských podmínkách fungování nové soustavy. Že se právě hovořilo o nutnosti konkurence, o nutnosti změnit kadrovou politiku, změnit slohu odborů státnických organizací atd. Právě tato kapitola se musela na osobní popud a. Novotného vyškrtnout. Ta tedy vylétela se Blutě knihy a nikdy víc se d. návrhu nové soustavy nevrátila.

Potom pořádají se najednou začalo tradovat, že letyšně zasedání předšednictva strany zabránilo návrhům na živelný trhní vývoj, jistě jste to slyšeli, to se u a. Novotného trvalo opakovalo, i na posledním zasedání příšedního výboru o tom mluvil. Byl tu prvý jakási volitionalistické představy, že budeme mít živelný trh, ale předšednictvo tomu zabránilo. To skutečnosti nikdy nic takového nebylo, kdo bude mít zájem, může si tyto návrhy od začátku přečíst. Nikde se o žádném živelném vývoji trhu nemluvílo. Od začátku jsme tu sděračovali plánovitost, plánovitě regulovaný trh i ceny atd.

Čedné jiné změny, ani odstavěček nikde ne byl, dokonce
vám poknu, že v této knize jsme ještě byli dost
báslivi, proto tam tak kapitola o plánování je ještě skoro
po staru. Tam je ještě mnoho zhraseného, že plán je základní
nástroj, politika se ještě s volnou direktivností. Z návrhu
tedy vypadlo to, že má do dnešního dne znemožňuje, aby nová
soustava skutečně řádně fungovala a o tom se nehovořilo.

Takže kádrová politika, o které má už byla také zmínka.
Vedle toho, že nebyly př vedeny tyto nutné institucionální
změny, byla kádrová politika skutečně druhou největší překážkou
toho, aby nová soustava mohla účinně fungovat.

Když říkáme, že podniky mají mít určitou samostatnost,
že mají skutečně podnikat, tak musíme také opr vad, nejenom
slovy, dosáhnout toho, aby v čele podniků a vůbec v čele
veškerého našeho hospodářství podnikání, na všech odpovědných
řídících místech byli nejlepší odborníci, aby to byli lidé
nejlépe připravení, pro řídicí práci, lidé nejlepší, nejchop-
nější.

Nyní souduh Novotný říká - a zdůrazňoval to v Jokolovut
já jsem byl vždy pro to, aby naše řídicí kádry byly politicky
a odborně vyspělé.

Že to vše o sobě neříká ale nic, ona nic neříká, Zamyšlete
se nad tím. Ve skutečnosti totiž to politické a odborné nestojí
vůbec v žádném protikladu. Co znamená politicky řídit?
že znamená řídit tak, aby to bylo ku prospěchu pře ujitého
lidu, ku prospěchu národních nájmá vš ch pracujících, dělníků,
rolníků, inteligence, to znamená, aby se tedy rychle vyře-
šela živ ní depeři usnadňovaly životní podmínky atd.
Kto mále takto politicky řídit, Je přece strážlivě sjednoduše-
né, když dokonce, B- jenom ten, kdo má stranickou legitimitu.
To byla už první základní chyba.

Že druhé to nebylo tak ani ve skutečnosti prováděno-
by vůbec to politické hledisko bylo tak uplatňováno,
aby se opr vad e nějakto širšího hlediska přiměřelo k tomu,
že je politicky nejvyšší, kdo má největší politické vědomos-
ti, zkušenosti atd.

Rádná jiná smírka, ani ojetaveček nikde ne yl, dokonce
vám Poknu, že v této knize jsme ještě byli dost
bánilí, proto tam tak kapitola o plánování je ještě skoro
po staru. Tam je ještě mnoho zděravého, že plán je základní
nástroj, politice se ještě s velkou direktivností. Z návrhu
tedy vypadlo to, že má se dnešního dne znemožňuje, aby nová
soustava skutečně účinně fungovala a o tom se nehevořilo.

Tedy ke kadrové politice, o které zde už byla také zmínka.
Vedl: toho, že nebyly př vedány tyto nutné institucionální
změny, byla kadrová politika skutečně druhou největší překážkou
toho, aby nová soustava mohla účinně fungovat.

Když říkáme, že podniky mají mít určitou samostatnost,
že mají skutečně podnikat, tak musíme také opr vuř, nejenom
slovy, dosáhnout toho, aby v čele podniků a vůbec v čele
veškerého našeho hospodářství podnikání, na všech dopovadných
řídících místech byli nejlepší odborníci, aby to byli lidé
nejlépe připravení, pro řídicí práci, lidé nejlepší, nejschop-
nější.

Kyri soustruh Novotný říká- a zděrazňoval to v Jekelovci:
já jsem byl vždy pro to, aby naše řídicí kadry byly politicky
a odborně vyspělé.

Často veta o sobě neříká ale nic, ona nic neřeší, Zmyslete
se nad tím. Ve skutečnosti totiž to politické a odborné nestojí
vůbec v žádném protikladu. Co znamená politicky řídit?
že znamená řídit tak, aby to bylo ke prospěchu pře- užitého
lidu, ke prospěchu národních zájmů všech pracujících, dělníků,
rolníků, inteligence, to znamená, aby se tedy rychle vyse-
vela životní úroveň usnadňovaly životní podmínky atd.
Kto málo takto politicky řídit, je přece strachlivě sjednoduše-
né, vyřekneme, že jenen ten, kdo má s vanickou legitimitou.
že byla až první základní chyba.

že druhé to nebylo tak ani ve skutečnosti provedeno-
měny alespoň to politické hledisko bylo tak uplatňováno,
aby se o, v vůči s nějakého širšího hlediska přihlíželo k tomu,
že je politicky nejpravděšší, kdo má největší politické vedenos-
ti, zkušenosti atd.

Bohužel, ani takto to nebylo pojato. Ve skutečnosti si musíme otevřeně říci, že i to politické bylo příliš často v nás koni - na to poukazují pracující - pojato jako politické. To znamená, že průběh často osobní hlediska těch 81 oněch vedoucích lidí, kteří měli rozhodující moc, rozhodující slovo, v provádění naší nové politiky. V celé společnosti vidíme příliš osobní subjektivitická hlediska. Povára, že tomu rozumíte, že jsou přece věci, které si musíme naučit uveřejňovat. Průběh často platilo takové hledisko: když já tady mohu rozhodovat, tak tady takového, který je pro mě spolehlivý a věrný, který m. bude podporovat mě.

čkové byla, která neznárodně rozšířená od shora dolů a od západu na východ. To samozřejmě vytvořilo potíže. Já se k této kadrové politice ještě podrobněji vrátím v politické části. Je to příliš závažné, než bychom to mohli projít.

„Nyní si to vezmem jenom z hlediska toho, co nám to udělalo v hospodářství. Je opravdu třeba si uveřejnit, jaké nároky na řídicí kádry mají v kapitalismu. To už vůbec není jen tím, že je kapitalista, že je vlastník, že má nejvíce akcií. Více už dávno neplatí, že proto je sám sebou i ředitelem. Dnes si vlastníci, kapitálové vybírají nejlepších manažerů. Vybírají si lidi vysoké kvalifikace, kteří, to je dnes těžká práce, to znamená ni jenom školní vzdělání - ověřit novou matematickou výpočetní techniku, psychologii, sociologii atd. To musí být lidé odborně studující, lidé s určitým uměním charakterem, přehlední, lidé iniciativní, kteří se naučili, když je nutno někdy i riskovat, vsít na se be odpovědnost atd. Jenom takoví lidé mohou skutečně zajistit rozvoj podnikání.

Pokud by nebudeme dbát na to, abychom dostali takto nejlepší při, rovněž lidé na řídicí místa, tak se nám nepodaří předhonit kapitalisty. To se může rozvádět, ale nedokážeme takový rozvoj podnikání jako oni, a je přece něco v zájmu dělnické třídy, v zájmu pracujících lidí.

"yl ovšem budeme takto klást důraz na význam vedoucích, ředitelů a všeho vedoucích řídicích kádřů, pak musíme prosadit i potřebnou socialistickou demokratizaci. To znamená, že nad ředitelstvem musí být nějaký kolektivní orgán, který bude se zaměstnání velmi pouzřevat jeho práci.

Tedy se ovšem lišíme od jugoslávského a stámu, já to zdůrazňuji, protože esne se strašně lehce dala taková demagogie: to je Jugoslávie, to jsme tam odkoukali stě. Je v tom naopak zásadní rozdíl. Za prvé, my jsme to hned o začátku vyvíjeli sami, v době kdy jsme ještě vůbec nic nevěděli o Jugoslávii a její ekonomice, kdy jsme s níi neměli žádný styk, Teprve mnohem později jsme se s tím podrobně seznamovali.

Ze druhé jsme od začátku řekli, že by tedy nemeli mít převahu pracovníci z daného podniku, protože - bude-li to něco jako kolnické řády, znamená to, že jí podřídíme ředitelst. Tím se nesmírně omezí ty podnikové, lokální, bezprostřední zájmy. ředitel musí protoč dělat populárnopolitiku, často v neprospěch dlouhodobého rozvoje podniku. Vonnivali jsme se, že by to nebylo adekvátní. Od začátku jsme naopak zdůrazňovali, že by to měl být orgán, který by v sobě spojoval odborné znalosti a skutečný společenský zájem. Mní to vypracované to detailů, ale jen hruba. Řízně na podniky, na tzv. vnitropodnikovou problematiku se totiž resp. ovedná už posela třetí rok. Bylo to kolikrát předloženo, jsou tam všechny věci, které právě mají novou soustavu stát dovnitř podniků - a zase se to pořád odsouvá. Z posledního zasedání před sdružením to bylo zase vráceno s takovou obecnou formulací: jsou v tom kapitalistické prvky. V čem konkrétně, co špatné, to nikdo neřekne, jen se to odsouvá, nepřijímá a proto v tom máme velké ošklivky.

Ředebavujeme si, že by tam byli s 1/3 zastupci pracovních, aby měli své slovo v tom kolektivním orgánu a se 2/3 soudruzi, kteří pocházejí tam od nás, ale nejsou z podniku, jako např. pracovníci vlničných útvarů, a hlavních odběratelů, bank, státních orgánů vzhledu stě. Mělo by to být velký orgán, počtem 15ti členů, a mohl by řídit, mohl by usuzovat do řízení, mohl by s námi aniž se připovídá stě.

Byli ovšem budeme také klíče článek na význam vedoucích, ředitelů a všude vedoucích řídicích kadrů, pak musíme prosadit i potřebnou socialistickou demokracii. To znamená, že náš ředitel musí být nějaký kolektivní orgán, který bude se skutečně velmi pozabývat jeho práci.

Tedy se ovšem lišime od jugoslávského systému, já to zdůrazňuji, protože dnes se strašně lehce dělá taková demagogie: to je Jugoslávie, to jsme tam odkoukali atd. Je v tom naopak zásadní rozdíl. Ze před, my jsme to hned o začátku vyvíjeli sami, v době kdy jsme ještě vůbec nic nevěděli o Jugoslávii a její ekonomice, kdy jsme s nimi neměli žádný styk, Teprve mnohem později jsme se s tím podrobně seznámovali.

Ze druhé strany od začátku říkali, že by tedy neměli mít převahu pracovníků a daného podniků, protože - bude-li to něco jako kolektivní vedení, znamená to, že jí podřídíme ředitele. Tím se samozřejmě oslabil ty podnikové, lokální, bezprostřední zájmy. Ředitel musí proto dělat populární politiku, často v neprospěch dlouhodobého rozvoje podniků. Vonnivali jsme se, že by to nebylo správné. Od začátku jsme naopak zdůrazňovali, že by to měl být orgán, který by v sobě spojoval odborné znalosti a skutečný společenský zájem. Měl to vypracovávat to detailně, ale jen shruba. Měly na podniky, na tzv. vnitropodnikovou problematiku se totiž rozpracovávat až po celou třetí rok. Bylo to kolikrát předloženo, jsou tam všechny věci, které právě mají novou soustavu věst dovít podniků - a samozřejmě se to pořád odsouvá. Z posledního zasedání před sdružením to bylo zase vráceno s takovou obecnou formulací: jsou v tom kapitalistické prvky. V šem konkrétně, co znamená, to nikdo neřekne, jen se to odsouvá, nepřijímá a proto v tom máme velké sliny.

Ředávaj se si, že by tam byli s 1/3 zastupci pracovníků, aby měli své slovo v tom kolektivním orgáně a se 2/3 souduzí, kteří rozumě tam jsou, ale nejsou s podniky, jako např. pracovníci výzkumných ústavů, a hlavních odběratelů, bank, státních orgánů atd. Měl by to být velký orgán, funkce 15ti členný, a měl by řídit, měl by uschovávat do řízení, měl by a jeho úloha a povádkost.

Ředitel má být odpovědný, nejenom za běžné řízení, ale jak se domníváme - i za inv. státní rozhodování stá. On z vedení podniku nejvíce má a vidí do státního podniku, nese také na sebe odpovědnost, kterou tedy nesešme z něho zkrát. Musí tu být však někdo, kdo by se znalostí věci dokázal vše signalizovat, že se podnik vyvíjí špatně. D. jme tomu za rok, za dva vidí, že to jde s podnikem lokm nebo chybně pomalu, že vinn je vedení podniku. Pak zde musí být takový orgán, který by buď měl právo přímo odvolat ředitele a nebo předložit návrh k tomu Národnímu ekonomickému neš je to dnešní, se br. tečnou pravomocí a kontrolou NS, které by mělo svou hospodářskou sekci spod. To jsou ale detaily, to už není rozhodující.

Takový orgán by měl vypisovat konkurzy na nové ředitele, vybírat a konkursové ty nejlepší. Jinak, že by to tento roční dělal líp, než nějaký ministerový úředník. Tak je vhodné stojí věc, protože někdo musí odvolávat a dosazovat. Inoc to oficiálně dělá ministr, ale přece každý víme, že to není on, kdo posuzuje, že je to jeho oprávnit, který má připravuje podklady a ministr to pak jenom provede. Domníváme se, že takový kolektivní orgán, by byl odpovědnější, lépe by se do toho vidělo, a větší znalostí by to mohl posuzovat.

A dále k vlastnímu ústavě - je třeba a zastávat ochrannou politiku. Uvedli jsme konstatu a tím jsme provedli jednu stránku věci, tj. vytvořili jsme sdájen podniku na hrubém důchodu. To je dobré, ale tím jsme nevytvořili druhou stránku, která by od sdátníku sdělovaná, tj. ekonomicky, konkurenční tlak na podniky, ktsz toho tlaku sdájen na hrubém důchodu nefunguje dostatečně dobře, protože podnik má možnost uvážovat hrubý důchod bez nějakých zmen výchy, bez stupňování kvality a technického rozvoje.

Vytvářet ekonomický tlak, to znamená působit jednak pomocí tlak nástrojů a jednak pomocí skutečné konkurence. To už nemusím opakovat. V některých oborech u nás moh u sdátnovat i uvnitř země sdátně podniku - už si sdátně konkuruji. V některých oborech však uvnitř naší země sdátně konkurence a musíme vytvářet konkurenční tlak přes sdátně obchod.

Nemalo by smýslna buďovat v těžkém průmyslu např. vedle
jedné Škodovky ještě jednuškodovku, jen obchodem není konkurence.
Tam musí být tlak přes zahraniční obchod. My však pře zahrani-
ční obchod žádný skutečný tlak nevytváříme. My fakticky
dnes všechny rozdílly subvencujeme, máme zde starý systém
subvencí, dotací, zahr ničné obchodních přírůžek a tím vlastně
všechny stády podnikům hraďme. To je tzv. a stóm přerozdě-
lování. To znamená, že se fakticky trvale lobrým, předním
iniciativním podnikům bere a špatným, neiniciativním, zastá-
lím se dává.

Ať už se to tedy dělá přes státní rozpočet a nebo uvnitř
o ově, je to trvalé přerozdělování, při kterém si každý zastá-
lý podnik žije bez starosti. On nepociťuje žádný tlak.

V zahraničním obchodu máme některé silné strážové vývozy,
kde jsou naše vývozní náklady mnohem vyšší než světové ceny.
My všechny ty rozdílly pomocí přírůžek plně dotujeme, za takové
situace není na podnik tlak, ce by se přerýžovalo o nějaké
zmeně vývozu a programu stá. tej tedy, celostátní politika,
jakí okence neexistovala v začátcích kapitalismu, je to tzv.
protekcionalismus. To nikdy neexistovalo v takové míře.

Nesmájno si dobře, určitou ochranu některých oborů, některých
nových podniků, to dělá každá země. Určitý obor mohu pomocí
nějaké celní přehzedy chránit - je to řekněme nový obor a
já potřebuji aby ho konkurence neubila, nebo je to něco,
ce má buďoucnost a pak tomuhu točasné chránit. My však chráníme
líta vše, my doolove líta kryjeme vše anonymně se státního
rozpočtu. Peta se už nedá vůbec rozoznat, kdo je efektivní
a kdo ne, a každému se dobře líže.

Samostatně nemohu jít do druhého extrému a přes noc
odborat všechny přírůžky. Nemohu bahem jednoho roku říci - nic
nedostanete. To bychom museli snad více jak polovinu podniku
zavřít a to je neudržné. My si to však musíme nějak neprogra-
movat, musíme např. říci: 3 roky budeš dostávat dotaci, pak
se ti bude snížovat a řekněme za tři roky nedostaneš nic.

Po té době se musíš vypracovat se situací, musíš znát techniku výroby nebo výrobní program, nově i jiné výrobky, kterými budeš muset konkurovat.

A i kdybychom potom po občourání tetací přece jen museli někomu pomoci, tak už je pak stav takový, že on musí přijít jako ředitel. To už je něco jiného - on bude v těžké situaci a přijde s prosbou: pomozte mi na dva až tři roky takovou subvencí. Dobře, řekne stát, my ti pomůžeme, ale jen do té doby, pak už ani haléř. To je jiná situace, než když každý bere, nemusí chodit řídit a bere to jako samozřejmé.

Ai takovém ochranném systému nebude iniciativa, nebude podnikání a naspak, iniciativní podniky ztrácejí zájem. Počítanou si: čím více odhalím rezerv, tím více na mě uvolí a nemá to tedy vůbec žádnou cenu. To je pro podnikání potom zabitá.

Času takové základní položitosti a nedělnosti v uplatňování nové soustavy se my se domníváme, že lze v tom do-
ostit základní obrát, jaké bude mít tento obrát sociální důsledky. To je vážné a je třeba, ab o tom se nad tím zamysleli.

Především budou vznikat určité podíly mezi vývojem mezi
mezi jednotlivými obory a mezi jednotlivými podniky. Domníváme se, že to není nic neoprávněného a nadsprávného. "Naspak to odpovídá socialistickému principu odměny za práci. Celý kolektiv to musí nějak počítovat, to je správné. Já o tom budu ještě mluvit. Když ten kolektiv viděl, že u něho mzdy rostou pomalu, že jinde rostou daleko rychleji, tak by vytvářel tlak na vedení, řídit by náprava, výměna vedení. Vznikly by určité rozpory uvnitř podniku. A když se nastala náprava, pak by začali pracující odcházet, přecházet do jiných lepších podniků. Domníváme se, že toto tlak je třeba, že je třeba rozporů, že zde musí být zájem celého kolektivu pracujících. Ať srovnávají, jak se kde vytvářejí mzdy a jak kde pracuje podnik iniciativně.

To samozřejmě vyžaduje dopracování nové soustavy dovnitř podniků. Vyžaduje to, aby každá firma, každé pracoviště vědělo, jaký je podíl na tvorbě důchodu, jaké má své technické údaje. Inaš Ván Gelnici a Gliny Píkajji, že to nevedí, že si to někdo někde rozdělují a oni nemohou kontrolovat, jestli papírů nebo ne. To jsou ty věci, které se nedopracovaly.

Vznikne-li takovýto tlak na podniky, pak bude i třeba převést pracující. To je ten sociální problém, se kterým musíme počítat. To znamená, že i v některých oborech bude třeba některé vyslovením socialistické neefektivní závody nebo provozy zavírat, když se v nich nelze změnit výrobu a nelze je zefektivnit. Chceme to však řešit socialisticky, nachodem nějakou nezaměstnaností. Budu věci tu však musíme předvídat. Když budou lidé přefazováni, musíme zaplatit za přestavení, přeškolení, určitou dobu vyrovnat mzdové stědy. To jsou věci, které již byly ve vládě dokonce přijaty. Musíme vidět, že tyto problémy vzniknou, ale nemáme se jich bát. Budeme-li tyto provozy držet jen se otáčením před tímto následky, pak nám neproste životní dřevě. Jako nebo dřevě. Běže se musíme tímto věcmi následně zabývat, vypřádat se se nimi ve výrobě, nebo se nám to ukáže v životní dřevě. Když nás pak žádná moc ve světě nezachrání a ceny přijdou nahoru, peníze se nemáme z čeho hrdit sítě z neefektivních provozů. Chceme-li tedy, aby nám životní dřevě rostla, pak tyto věci musíme důsledně řešit uvnitř výroby, řešit je plánovitě a socialisticky.

omníváme se, že nám budou pracující v sumet, když se jim to vysvětlí a když se jednotlivé případy budou řešit otevřeně a s politickou přípravou. Toť se to totiž neděleť tak ani jinak, jenom se to vleče.

V této příležitosti samozřejmě vzešlo a musí vstát mnoho otázek. Chceme-li to aby se skutečně podnikalo, počítá pracující na sobě následky neobčasně podnikání. Proto zde musíme mít skutečné odbory, tzv. organizaci, která bude jiná než dosud.

Kdo trochu sledoval dějiny Křab, ví, jak byl Troský kritizován za svou teorii socialistické odbohy. Popráva, a potom se odbohy v praxi do skutečnosti. To znamená, že se z nich fakticky stala organizace, která nadělala nic jiného, než jen mobilizovala k plnění hospodářského plánu, k zvyšování výroby, která obsahovala jakákoli rozhodnutí vyšších centrálních orgánů. To není dobře. My musíme přece připustit, že říšské orgány udělají chybu, přehmaty, že i vedení podniku může nešťastně řídit podnik. Musí tu být tedy organizace, která bude musí hájit zájmy pracujících, která bude po všech stránkách skutečně silným partnerem vedení podniku. Bude se tedy zabývat o to, jak se dělá mzdová politika, jak se vyvíjejí pracovní podmínky pracujících, životní podmínky atd. Když toto vše, soudzasi, uskutečnime, přinese nám to širší výsledky.

Tedy tedy soudzasi k části politické:

Bylo od začátku jasné, že taková zásadní změna v řízení německého hospodářství vyžaduje i odpovídající změny nejen ve státním zabezpečení, o kterém jsem již skutečně hovořil, ale také v uspořádání samotné strany. Zdálo se zřejmé, že strana nechtěla a neměla muset stát vedoucí silou v naší společnosti. Je nám však smutně při tom jasné, že takové abstraktní diskuse, zda jenom dělnická třída má zájem na dalším rozvoji nebo ne, jsou v tomto ohledu zcela jasně jen se kapitalismem. Totiž jen se kapitalismem to bylo jediné dělnická třída, která měla skutečně zájem na revoluční změně společnosti, na vybudování socialistické společnosti. Buržoazie pochopitelně tento zájem neměla, ovšem ani majetburžoazie, tento zájem mít nemohla. A právě inteligence byla v podstatě rozštěpená, část šla s dělnickou třídou, část s buržoazií. Tam totiž bylo v jasném vyznění, že jedinou revoluční silou je dělnická třída. Část inteligence vytyklo, přeměnila ji s pracujícími lidmi ve společnost, která musí strana hájit zájmy všech pracujících.

strana i nadále sledová svým převažen dělnickou stranou, ale chce-li hájit zájmy dělnické, pak musí brát v úvahu a hájit zájmy i ostatních pracujících, to přece není žádná těžká teoretická otázka. Každému dělníkovi je jasné, že nelze rozvíjet technický rozvoj, vědecko-technickou revoluci, zvyšování životní úrovně a usnadňování pracovních podmínek bez technické inteligence, že to ale nelze ani bez učitelů, bez lékařů, a d. že potřebujeme pochopitelně i umělecký rozvoj. Strana se tedy v podmínkách socialismu musí snažit přihlížet ke všem zájmům pracujících, spojovat tyto zájmy nestavět zájmy jedné skupiny proti druhé, jedné vrstvy proti druhé. Strana ovšem musí tyto zájmy pracujících skutečně ek umot.

Popravdě řečeno, strana to dosud úspěšně nedělala. Když jsme o zájmech hovořili, ovšem zájmy - to není nějaká abstraktní věc. Máme např. zájem na komunismu, doba, ale to je otázka obecná, dlouhodobá, o tom nebude být spora, že bychom se všichni chtěli dostat do komunistické společnosti.

Jde však o konkrétní skupiny zájmů jednotlivých skupin. Všechny je uvnitř dělnické jsou rozdílné zájmy. Neco jiného jsou zájmy kovářů a něco jiného zájmy horníků. Neco jiného jsou zájmy dělníků na Ostravsku; něco jiného v pohraničí, něco jiného v Bělském a pod. totéž platí i o inteligenci. Neco jiného jsou zájmy umělců a něco jiného zájmu projektantů, techničů, lékařů a pod.

Chce-li strana skutečně hájit zájmy pracujících, musí ve svých řídicích, vědeckých poradách i orgánech opravdu dělat průzkumy, nausle sledovat potřeby a zájmy lidí, dělat to pomocí svých vědeckých organizací, pomocí sociologických průzkumů, pomocí výzkumů veřejného mínění, musí v tom využít všechny moderní prostředky. Kto jiný než strana by měl využít všechny moderní prostředky a prostředky, které existují, abychom skutečně stáli byli informováni o tom, co lidé tlačí, co je palčivě, proč vzniká určitá nespokojenost.

Nic takového strana neudělala. Když teď vznikla diskuse na prosincovém a lednovém plánu, nemohli jsme se ani se o co opřít. Proto tak velké vzrůstaly v hodnocení situace. Jedni říkali, že je vážná politická situace, narůstá nespokojenost, a delšími narůstá až lhůstovost, je polovičnatá část a i málo polovičnaté atd. Vážné jevy jsou v dělnické třídě, není náležitě narůstá nespokojenost, ba vznikají už dokonce protisocialistické směry. Inteligence, která měla více informací a více viděla některé souvislosti, vyjadřovala větší zpatřně svůj nesouhlas s mnohými opatřeními. Tak například šel Slonák středního výboru, říkalo, že je to vážná situace, ba někdy to nazývali krizovými jevy. Naco se v činnosti strany musí zásadně změnit.

Druzí říkali: nic se neděje, všechno je v pořádku. Dabže, nejvíce nespokojenosti vždycky byli a budou, ale to není nic vážného, v počtu to to strana dělá dobře, žádná krize není. Nakonec kolem pojmu, zda jsou tu některé krizové jevy nebo ne, vznikla určitá diskuse, v níž jedni obviňovali druhé a očerňovali a ti druhí zase a počerňovali. Nakonec je vidět, že nejvyšší orgán musí a gerdy se vlastně nemohl o co opřít.

Strana nakonec udělala nepatrný průřez 60. organizací, sdaloko nebyl ještě dalším dělnickým, nebyl dalším vědeckými metodami, bylo tam dost neohledlivosti. Ale již tento průřez nám poslal věc, že jsou se mohli alespoň o něco opřít. Denně, se že strana musí trochu staunout zájmy: chce-li věc musí být informována, musí dělat analýzy situace a pro vznik nespokojenost, tím přijde nepřesně a nebude nachvostu. Byli jsme behuše ptále hodna se od-letní ... až když hořelo, když opravu vznikaly takové jevy, jako jsou strachovské události, apod. když se nám opravu začaly objevovat protisocialistické směry třeba v oblasti umění, pak se teprve začalo chvutňovat a hledat všechno jenom v Faldch schvutňování rozvedky, schvutňování propagandy. To jsou strachně oje neohledně předsedy, chytali jsme věci, až když už vyhrožovaly ve vážné sociální rozporu.

Nebýtli jsme všem upraveni o politické situaci. Byla istina se tolem pojít vede až dlehy strany vstít tím, že strana bude snít a všem vidět vývoj politických nálad a najmá lidí a že bude dávat směr k řešení všech vznikajících věcných rozporů ve společnosti. Strana by však už neměla provádět svou vedoucí úlohu tak, jak tomu bylo osud. Ne již detailně, diskrétnivně řídit všechny ostatní řídicí orgány. Takové detailní řízení, diskrétnivní rozhodování, a činností všech druhých orgánů to je něco, co nám bylo z dávné minulosti, z doby, kdy to bylo nutné. V době boje o moc bylo nutné, aby strana střežila každý řídicí orgán, každý závažný ideologický orgán, aby mu nepřipadl i detailně napřísavala a předepisovala. To platí v době boje o moc a krátce po dobytí moci, kdy je třídní nepřítel a má takovou svou dostatečnou základnu, aby mohl svázat socialistický vývoj.

Dnes jsme však skutečně společnost, kde třídní nepřítel nemá žádnou vnitřní hospodářskou základnu. A svedení může přece působit jen tehdy, když bude největší nepokojenost pracujících. Jen tehdy má naději, že by vůbec mohl odvádět nějakých výsledků. Když však pracující budou víceméně spokojeni, když budou zabezpečovat úspěšný rozvoj, pak nemáte naději na nějaký evrat vývoje.

Máme ovšem i orgány, kde naprosto převažují komunisté, máme orgány, kde dokonce převažují členové ÚV, např. vládu nebo řadu jiných závažných orgánů. To znamená, že není vůbec opodstatněno, aby se ve takovýchto podmínkách rozhodovalo o činnosti všech těchto orgánů detailně ve stranických orgánech - a takto zatím fakticky bylo.

Když však hovoříme o stranických orgánech, tak si uvědomme, že nerozhodoval ani ústřední výbor. Ústřední výbor se scházel jednou za čas a dostával jen určitě velmi obecné materiály o kterých navíc neměl a směl hlubokěji diskutovat. Dostával je většinou na poslední chvíli. Členové ÚV se dokonce báli o nich hovořit. Ostatní materiály bylo skutečně přihlíženo se tajně. Členové se dokonce báli mezi sebou vzájemně konzultovat, rádi ne. To vše bylo okamžitě oznámováno na plénum. Členové ÚV se báli řídit se o nižšími orgány nebo o jiných křehkosti nebo o buržoazii.

ÚV byl fakticky více méně orgánem, o kterém hlasoval, který odsouhlasoval předkládaný materiál. Neměl právo předkládat nějaké ústřední protinávrhy, nějaké alternativy. Fakticky se o všem detailně rozhodovalo v předsednictvu. V předsednictvu se rozhodovalo o tak detailních otázkách, že kdybyste měli všechny materiály, které se do předsednictva týkaly předkládaly, tak byste tomu nevěřili - např. jaká má být barva a střih uniform. To se tam postavily figuriny a různé návrhy na uniformy a členové předsednictva se rozhodli, kterou uniformu přijmou. Byly to takové detailní věci, které nemělo předsednictvo se znalostí věci vůbec rozhodnout, pro které nemá odborné předpoklady.

Davie píše, že bylo tolik detailů, byly to stohy materiálů. To znamená, jak to říkali naši členové předsednictva, že si mnohdy nastěhili ani přečíst všechny materiály, natož aby se poradili obojími připravili.

Ko tedy fakticky potom rozhodoval. Fakticky předovim aparát. Co znamená, aparát připravoval tyto materiály, které byly pak většinou velmi formálně přijímány, jenom s detailními připomínkami. A aparát neměl k tomu často ani potřebnou kvalifikaci.

To ale přese není stanovisko pro aparát, jak to přijímali některé členové ÚV, když se to kritizovalo. My potřebujeme aparát, stranický aparát, strana se bez stranického aparátu neobejde. Musí mít aparát, který jí bude připravovat určité návrhy a informace, provádět rozborů těchto informací, případně zajišťovat plnění určitých úkolů. Ale aparát není volný orgán, aparát nese tuto odpovědnost, zůstává anony ní, to si uvědomme. On je více méně pomocný orgánem, nikdo ho nemá, někdo ho nevolí. Aparát má v sobě už ten nedostatek, že musí poslouchat svého představeného. To také známe z praxe. Je to většinou tak, že vedoucí nemá žádný názor do té míry, než je materiál připraven a aparát se zase snaží dozvědět, jaký má názor vedoucí.

A teď probíhá taková hra: opovrže se snažit zjistit, jak má být ten materiál připraven. Veloucí národní obecni ústředí, tak se to připravilo, ono se to má nakonec vrátit se to, předkládá se to, a zase to není ono, takže se to znovu předkládá. To ovšem nejsou vědecké metody práce. My musíme rozumnost díla opřít. Apaté by měl být v zájmu kvalifikovaný, ale nemáme odpovědnost. Odpovědnost musí nést volené orgány, volené orgány musí tedy rozhodovat tak, aby mohly rozhodovat. Nechtělo tedy být takové množství detailních materiálů projednáváno ve stranických orgánech, a není to úkolem strany.

Strana by měla skutečně řešit základní problémy, dávat směr, řešit se se stává politickým problémem. Jakmile tedy vzniká nespokojenost a četná se více lidí, je úkolem strany, aby tyto jevy zkoumala a dávala směr řešení, aby také procházela určitým rozporům ve společnosti. To detailní rozhodování však musí přenechat všem ostatním odpovědným orgánům. Strana nemůže na sebe brát odpovědnost za práci ostatních fidečních orgánů. Současně to znamená, že se ve straně musí stát skutečně rozhodující orgánem v těchto základních směrech ústřední výbor. Musí být opravdu nejvyšším orgánem mezi ústředím a představenstvem musí být jeho výkonem orgánem. A ne opačně, aby fakticky představenstvo o všem rozhodovalo a ústřední výbor to jen více méně pasivně bral na vědomí.

Ude tedy o to, že jedná ústřední soustředěná, a je možno říci, že úplně sám sám rozhodující ústředí, na zasedání prosincového v lednového plánu sestávalo ústředí, že se musí zasedání zmínil vědecký díla strany, metody práce strany a že strana má nahrazenat jiné orgány, nemá se detailně, direktivně rozhodovat. O tom tedy by jednání - spor o to, jak oprávněně chápat díla práce mezi stranou a jinými společenskými orgány.

A ještě jeden nedostatek to o minulosti. Nejen, že představenstvo rozhodovalo bez dostatečné znalosti, neodborně, formálně, ale vlastně vytvořilo faktický stav osobní, protože všechny ostatní orgány se schovávaly za stranu.

Každý předkládal svoje rozhodování předsednictvu, každý ministr, vláda a jiné státní organizace, odbory a pod. Než kdo udělal jakýkoliv krok, tak to dával předsednictvu úv. Předsednictvo rozhodlo a tím všichni byli mimo o odpovědnost. Když to nebylo dobré udělaly se chyby pak Fixali: my se to neodkážeme, to rozhodla strana. Čili fakticky se vytvářela neodpovědnost a druhých orgánů, aniž se s nich odpovědnost což se pak muselo vytvářet až hierarchií stavů v celé naší společnosti.

Nyní ovšem když jsme takto kritizovali práci orgánu, vznikala otázka: rozhodoval jenom aparát, nebo tu byly ještě jiné momenty. Kdo tedy pak fakticky dával tomuto aparátu rozkazy? A to se v diskusi ukázalo - a většina soudušně tak hovořila. Je zde fakticky neznámou volí hrát sám se druh Novotný. Vzal si na sebe příliš mnoho moci a příliš mnoho práva rozhodování. Docházelo k tomu, že fakticky dával mnoho iniciativ, často velmi nevhodných a subjektu iniciativ. Často vystupoval na různých veřejných projevech, tam pronášel určitá názory, která neměl ani předem odhlasené v předsednictvu a s nichž se často pak stala direktiva, která se začalo rozpracovávat.

Zkrátka v diskusi se ukázalo, že zde docházelo po dlouhá léta k povyšování role, úlohy moci a jedné osoby nad kolektivní orgán. V celém předsednictvu a samozřejmě i v ÚV pak vznikla situace, že se soudušně často obávali o. Novotnému odporovat. Např. tehový starý souduš, jako je G. Holanský, hovořil o tom, že v posledních letech chodil již s obavami do předsednictva že byl již předem celý nesvůj.

Já vím, že se budete ptát, proč tak dlouho trval tento stav. Četl se velmi těžko přílišnáji tomu, kdo neprobil celý to sváděl, všechny požadavky práce. Bylo to v tom, že zde byla neznámá koncentrace moci a pravého tajemníka, že měl příliš velké možnosti pracovat svou vůli proti vůli ostatních. Projevilo se to v poznání toho, že je to nevhodný stav, že volání po odstranění takového stavu.

Řeknu vám upřímně, že to byl spíše ten vášní projev -
to nešlo jen o rozdělení funkcí. Protože kdyby šlo jen o rozdě-
lení funkcí, jak to někteří říkali, aby se mohl s. Novotný
lépe venovat jedné funkci, aby nebyl tak přetížen, aby mohl
lépe řídit stát, pak by totiž bylo zcela neoprávněné o, s čím
vystoupili někteří soudruzi, kteří ho podporovali: tak dobře,
pešouně až do volby, s. Novotný se vzdá funkce prezidenta
a bude dále čelit funkci prvního tajemníka.

Že by bylo logické, ovšem Řeknu vám rovnou, že o tom
nešlo, šlo o moc soudruha Novotného, šlo právě o to, aby
nebyl dále prvním tajemníkem, šlo o to, aby se tato věc pro-
vedla klidně, bez velkého varování, konzultací, rozdělení funkcí,
ale aby šlo k tomu, že již nebude čelit právě prvního ta-
jemníka. A to přede vším proto, že si převážná část členů ÚV
uvědomovala, že takové subjektivní rozhodování, o němž jsem
vám dal některé příklady z hospodářství / ale bylo to zasocho-
vání do nejužších sfér / že to není již záležitost
Soudruh Novotný se ovšem nechtěl vzdát.

Vznikla oprávněná otázka, kterými metodami dosáhl s.
Novotný takové osobní moci a jejího povýšení nad kolektivní
orgán. Já se to pokusím vysvětlit i ká s říkám, že to není
lehké. Pevně věřím, že to je sár činní klíčový problém k zajiš-
tění této otázky.

S. Novotný prováděl dlouhodobou, ošlevednou kádrovou
politiku, je dosti těžko srozumitelná, ale přesto
je pravdivá. Měla by se i dokázat kdybychom teď provedli te-
teven detailní analýzu každého jednotlivého kádrového případu.
ale já ani nevím, jestli je to zapotřebí, protože to odpovídalo
postupně zkoušenosti skoro každého členu ÚV, pokud tam byl
dále. Stačila dvě, tři období, a už viděl, v čem to vlastně
opěšívá.

Bylo to v tom, a s. Novotný velmi dlouho obklopoval
právě tím, jak osobně odňanými např. dlouho dobu dělal ve
funkcích některé kádry, některé soudruhy, kteří prostě již ne-

stežili na svou funkci, kteří se dopouštěli chyb, neměli opo-
ru mezi lidmi, měli již dávno být přeřazeni na jinou práci.
Tím, že je s. Novotný dlouho držel, osobně si je navazoval,
oni pak byli ochotni v každém případě, kdyby vznikla jakákoliv
kritika, okamžitě vyskočit na jeho obhajobu. Prováděl tak kádrovou
politiku i s novými kádry. Kádry dosazoval do funkcí
soudruhy, kteří neměli vůbec předpoklady. NIK: teď, politicky
a odborně ale často dosazoval do funkcí soudruhy, kteří ne-
měli nejmenší odborné předpoklady, kteří nikdy nedělali vůbec
na daném úseku. "Bylo náhodou, že měl v oblibě totiž reorgani-
zace, o tom se již dělaly vtipy, bylo to jenom takové "kru-
tuie hajtejte co to znamená někoho dát pryč, někoho jiného na
jeho místo a přitom si lidé tyto neustále navazovali. Samozřejmě,
ukazatelům bylo totožné platilo o tom, jak se lidé i chovali.
Když někdo vystupoval častěji s kritikou nebo proti jeho názoru,
stával se mu osobně nepohodlivý a byl důvě a poději, pod tou
si onou adminkou za své funkce odvolán.

Samozřejmě, že s. Novotný nebyl sám, dneska se říká :
všechno házíte na s. Novotného. On sám říkal - bylo to dělá
práce, všichni měli svou odpovědnost, každý tajemník by se
určitý úsek odpovědný, všichni jsme stejné odpovědní. To je ale
právě ta základní nepravda, nebylo to rovná moc, a bylo rovná
prevence, a proto nemohla být ani stejná odpovědnost.
Není to tak, že by každý tajemník rozhodoval o svém úseku.
Bylo by třeba moc příkladů, a já nechci takové osobní věci
teď vyčítat, ale jenom příklad: když rozhodl o senátořství,
odvolal s. Buriana, dal s. Masteka, tak to nebyl vůbec jeho úsek
ale on to dělal s určitým osobním důvodem. Takových příkladů
bylo nemírně mnoho.

Uznám to, že měl velkou moc v kádrových otázkách a
především tu si dělal ve svých rukou, zejména v centrálních
kádrech. Rozhodl tyto kádrové změny schvaloval ÚV, ale stu-
pečně jen formálně. Především měl ÚV málo informací o práci
těchto lidí. ÚV to dostal k rozhodnutí na poslední chvíli,
vůbec to nebylo předem oznámeno.

Na zasedání bylo řečeno, že je zde návrh na odvolání toho a toho soudního a zasedání toho a toho místa nebo. ÚV neměl v tomto ohledu ani přehled, ani sda se soudruh dopouštěl nebo nedopouštěl chyb, poměry nebyly dělné, šli nikde si netroufal se k tomu odpovědně vyjádřit. To ovšem není jediné, popravdě řečeno, byla zde obava každého, že bude sám, když bude protestovat. Je srozumitelné, že členové ÚV, jak jsem vám řekl, se báli mezi sebou se ohrožovat. Každý už říkal: já vylozu protě, vylozu pákrát proti a na chvíli bude já na štěstí. Taková byla situace.

Stvoře nikdy nebyla k této lidrově otázce diskuse. To to šarlaty (řečeno) o okamžitě formální odhlásování klauzury. Když byl tento odvolán s. Burš, nikde ani nemohl, pocho, italské, že jsme každý nějak vnějšně cítili, že to násedá a že je to stejně proto, že si troufal poprvé vůbec nějak vědět a zásadně nesouhlasit s některými názory o. Novotného. Nebo když si vzpomínáte na případ o. Cizeho. Tak již došlo k takovému stavu, že vznikaly protesty. Na ÚV ještě ne, ale po provedení tohoto aktu se ukázalo, že to členové ÚV se nemohli obhájit. Vznikla dokonce diskuse v Národním shromáždění, kde se někdo ptal, proč byl odvolán o. Cizeš a o. Křesťák jako NS to nemohl vyvěřit, nemohl na to odpovědět.

Samozřejmě, že to již pak vyvolalo první protesty na zasedání ÚV. Když jsem dal ten příklad o. Buršana - o. Buršán byl přítomen na zasedání ÚV. Byl přihlášen do diskuse a chtěl alespoň nějak diskutovat ke svému odvolání. S. Buršán však ve všech příležitostech jako jediný tehdy vůbec nedostal slovo. Bylo ztotožněna diskuse s na o. Buršana se nedostalo. Přitom vám řeknu, že jsme opět měli - to byl utěšivě nadrovní stav.

Bylo to velmi subjektivistické, značně osobně neosobně lidrově politické - a bylo první, šli sá o. Novotný udržoval a upravedl svoje postavení. Za druhé to bylo naprosto nedemokratické postavení na zasedáních vnitřních orgánů, tj. jak na sjednocení, tak na zasedáních ÚV. Většinou byly materiály dodávány na poslední chvíli a pro ústřední delegátů, bez jakýchkoliv alternativ,

předsednictvo bylo přečteno uzavřeno disciplinou, že musel všechny předkládané návrhy obhajovat tj. člen předsednictva vlastně nesměl jít do diskuse proti. Tím se de facto předsednictvo povyšovalo, melo svou vlastní disciplínu uvnitř ÚV, v rozporu se stanovami se povyšovalo nad ÚV, docházelo k úplné svévolnému narušení pořadí diskusí, nikl-li tak, jak byli přihlášení do diskuse, ale se příchodem osobních záležitostí a. Novotného do pořadí diskusí, že znamená, že se s tím nacházelo, někde byl strčen dopředu, někde dopředu. Byl jsem si to i v květně ověřil. Schválně jsem si ověřil u těch soudruhů, se oběma přihlásky, že jsem první na řadě, nikde tam ještě není přihlášen. Do diskuse jsem se dostal, ale až druhý den nebo někdy vůbec ne. A tak tedy i na sjednání.

Děvka svůj přístup ne proto, že mluvím o osobních hlediscích, já to prostě mohu najít po dohledit. Čistě zřetelně, že takové přístupy by mohlo dávat i jiných soudruhů. Na sjednání to bylo dokonce tak, že někdo jsem diskusní přihlásku dal p. v. ústně ano, okamžitě, jak jsem přišel, tak jsem neměl přijít vůbec do diskuse, jak jsem se poselji dozvěděl. Až poslední předvoleb sjednání - byl tu určitý nátlak ze strany okresních a krajských delegátů a pokud vím, nastal se má i s. Koldrově události těchto nespolečně jsem poslední p. l. ano v sobotu, jako předposlední dostal slovo do diskuse, když už to samos sjednání nemohla říjst moe o. řívnit jednání. Potom s. Novotný vyřídil s. Koldrově já jsem před touto Šikovi to slovo neměl dát.

Je jasné to se uplatit, jaké demokracie, jaké rozhodování mělo být někde dostal slovo nebo ne. A to jenom proto, že v tom diskusním příspěvkem byly určité věci, které byly kritické vůči metodám práce uvnitř strany. Byly přijaty delegáty sjednání demokratickým postojem. Přesto jsem byl dodatečně přimčen v protokolu vyznat některá slova o vyšetřování některé věci, také v protokolu není autentický projev, jak jsem jej přednesl. Tak bylo v předsednictvu toto vystoupení odosouzeno jako dezorientující střana.

jak se o tom hovořilo, ani nebylo řečeno ani slovo, ani slovo na ÚV, ani ani osobně. To je polně svévolná, subjektivistická mocenská rozhodování proti vůli většiny vyjádřené na sjezdu.

Nabylo náhodou, že se často vůbec nedostávali do diskuse zrovna ti spudrasi, kteří chtěli např. druhého obhájit. Když byla projednávána problematika rovnováhy hospodářství, bylo to nová otázkou, k níž nec istavalo žádné usnesení, nejvyššího orgánu, ani byla to věc diskuse. Já jsem pověděl za správné ovz at některé návrhy na stranických schůzích - byl jsem v Běno, Trenčíně, Bratislavě, a tam jsem v referátech mluvil o těchto nových problémech, dával jsem svůj názor na řešení. Když jsem byl volán na zasedání ÚV k odpovědnosti, že je to porušování vězeň. Já jsem se odvolával proti tomu, říkal jsem, že neexistuje žádné porušení vězeň, když neexistuje usnesení stranického orgánu. Rozčil bych káčen, kdybych nazval horšil proti nějakému usnesení, já jsem ovšem diskutoval o nových věcech, k nimž se teprve usnesení přijímalo, a proto to není porušení vězeň. Přesto samozřejmě vyatoupení, které bylo jaksi oficiálně tlumočeno členem předsednictva, našlo své podporovatele, a ti kteří ne chtěli obhájit, se nedostali do diskuse. Byl to jediný s. Lavík, a musel svůj příspěvek odovzdat písemně. Ten nemel ovšem tu váhu, jako kdyby byl přednesan.

Byly zimmerovány připomínky členů ÚV, na sjezdech byla předem organizována diskuse, sjezdy byly slavnostní a nepracovní záč. -o znamená, že byl už předem vytvořen takový vztah že sítan nikdo netraufel s takovým zasedáním protinávřen vystoupit; nebyly tedy skutečné diskuse, jak byly ve straně před válkou. Všechny volby na sjezdech byly formální, jak si žuže to už má tvrdit, že i samotné zvolení nového a vole ní komise bylo formální. Proč? Protože Lenové strany ani své představitelé neznašli, nebyli informováni s o jejich názorech, a jejich postojích. -ní náhodou, že dlouho dobu byl samotný ÚV složen jen s nejvýznamnějších vysokých funkcionářů. Sampek bylo těžké některé zasedání jiné

názory prosazovat.

Je sice velmi důležité, aby strana znala své představitele, aby je znaly masy. Naredi cituji, ale podivejte se, jak pro nas platí slova Lenina : je nutné, aby si celá strana soustavné, porvolna a vytrvale vychovávala vhodná a lidi v dostředí, aby videla před sebou jako na dlani veškerou činnost každého kandidáta na tuto vysokou funkci, aby se seznámila se jejich individuálními zvládnostmi, s jejich silnými a slabými stránkami, s jejich vítězstvími a porážkami . . . ". To jsou slova Lenina, která jsou jako u itá u nás. Musíme vědět, kdo je náš představitel, nesmíme se bát veřejného vystupování, našich předních pracovníků, oni musí před stranou a před veřejností vystupovat, aby lidé věděli, jako kdo má názory, jaká má charakter, jaký postoj, aby dovoli posoudit, jestli je zásadový nebo každou chvíli mení svůj názor.

Je důležité, aby lidé byli informováni, a pak budou i volby skutečnými volbami. K tomu patří samozřejmě potom i tajnost voleb. Při volbách aklamací je většinou už předem nebespečí, že soudruzi z ostychu, aby nezůstali osamoceni, aby nebyli jediní, svedouji ruku. Já myslím, že celou tuto praxi dlouho znáte a potvrdíte. není náhodou, že vůbec něco jako tajnost voleb vzniklo. Musíme vytvořit stav, aby se zvetšila i váha komisi, aby komise nebyly komisemi formálními, jako tomu bylo dosud. My jsme v komisích už začali diskutovat - tam přece šlo o užší rozsah, lidé se lépe znali, tam nebyl také ten tlak, tam nebyl přítomen s. Novotný v některých komisích vzniklo dobré ovzduší. Vznikla diskuse, vznikaly dobré materiály ovšem většina těchto materiálů skončila bohužel v šuplíku. To znamená, že nebyly vzaty v úvahu.

Kolik bylo k různým sjezdům rozpracováno dobrých materiálů, které vůbec nebyly vzaty v úvahu. Já k se potom na poslední chvíli lepil v aparátu referát, bez příležitosti k dobrým pokladám, podle čistě subjektivistických názorů.

Tady vzniká otázka, jak chápat jednotu strany. Ve skutečnosti skutečných diskusích, ve skutečném bojovém hlasování nebezpečí pro jednotu strany? Já se domnívám, že nikoli, že teprve toto jednotu strany vytvoří, upovňuje, že se nemůže spokojovat s formální jednotou, že jednotu z vnitřního přesvědčení. Je to slepá jednotu, jednotu vynucenou poslušností vůči jakési nejvyšší autoritě, jednotu vzniká z jakési víry v neomylný rozum hlavy a rany stě.

To není zdravé pro stranu, za Leninových dob to neexistovalo, je to naopak podle mého názoru disciplína postavená na strachu, na zstrašování. A tady jsem u třetího způsobu, kterým si s. Novotný upovňoval své postavení, to je způsobem zstrašování, cejchování. Pokud si přece někdo traufoval mít samostatné odlišné názory, pokud vystoupil s nějakou kritikou neřešených problémů a dával nějaké závažné nové návrhy, tak jste mohli být ubezpečeni, že okamžitě vylétlo nějaké označení to bylo až do poslední chvíle, až do poslední zasedání ÚV. Dříve to byl posetá revizionismus, pak to již nebylo v módě, tak to byl liberalismus, když to byl slovenský soudruh tak to byl nacionalismus a teď se zase říká radikalismu - vždy to byl nějaký ismus.

Na posledním zasedání, prosincovém a lednovém, je to než si mohli soudruzi v před sdánictvu promyslet některé návrhy, než si vůbec mohli udělat názor - víte jak to je, když se vyaspon nové věci, člověk si je ani nestadí patř a sebou - již vylétel s. Čupáček, že je to protistraničské, že je to na rozbití strany. S. Novotný to okamžitě označil jako návrh na stranu jiného typu - na stranu typu LabourParty stě., bez jakýchkoli věcných argumentů, bez důvodů. To málo jediný smysl - zstranit druhého a umlčet ho.

tyto způsoby mají samozřejmě vliv, protože každému členu strany je strana přece drahá, každý člen strany si neumí ani předatavit - zejména pokud je pozitivní a dlouho spjat se stranou -

svůj život mimo stranu. Takovéto oceňování, takovéto stavěné protisocialistické, protistranické - toho se soudruzi samozřejmě obávali. To znamená, že tento způsob bránil rozvíjení kritiky, bránil prosazování nových, zásadních jiných názorů.

Mocenské postavení prvního tajemníka strany se za čtvrté upevňovalo i pomocí nadřazování stranického aparátu nad ostatní členy strany. Já jsem se již o tom zmínil při výkladu o veloučbě dílo strany. Toč šlo o faktického hlídání všech mocenských a fidičích orgánů. I tam, kde byla naprostá většina členů ÚV, musel vždycky někdo z aparátu „řídít informace“.

Dominováno se, že to nejde zdůvodnit nutností informovanosti, že musíme mít přeci důvěru ke komunistům ve druhých orgánech, vždyť oni samo mohli podávat informace. S. Hovotný však tyto informace používal ke svým určitým cílům, používal ve velké míře i informace bezpečnosti.

I s. Hovotný stále z tohoto úvodu vyzdvihoval třídní boj i v našich podmínkách. Tím vyzdvihováním třídního boje, třídního nepřítelů si fakticky vytvářel zbraň proti jakékoli možné opozici, proti jakémukoli možnému vystoupení vůči sobě.

Prosazoval tyto názory i bez schvalování předsednictva. Např. jeho projev v Latíně nebo jeho projev k tajemníkům okresních a krajských výborů v říjnu 1967 - to byl projev, kdy vyzdvihoval nebezpečí situace, třídního nepřítelů, jeho působení v naší zemi. S tím neschválilo ani předsednictvo, ovšem přesto na podkladě těchto projevů docházelo už k jejich rozpracování po linii tzv. S. oddělení armády a bezpečnosti. A byly z toho dělány určité válné závěry.

Tím vším docházelo k takovému strašnému povyšování moci nad kolektiv, že to znamenalo dušení skutečné demokracie, ve straně. Dominováno se, i když tedy až po kritice stalinského kultu osobnosti a jeho metod nedocházelo přímo k zotýkání, k popravám soudruhů. Že přesto i tyto metody o kterých jsem mluvil, fakticky znamenají posetatek těchto nesprávných metod práce uvnitř strany a že mají tentýž účinek.

Je pravda, že s. Novotný nebyl sám, ale to nebylo ani v případě Stalina. Vědecky se kolem těchto osob točí okruh lidí, lidí karieristických, pochlebovačných, apod., a to samozřejmě pak této jedné osobě umožňuje takto nedemokraticky prosazovat svou vůli. Důležité je, že přes tento tlak postupně narůstala kritika na ÚV - byl to prostě odraz narůstající nespokojenosti ve straně, narůstající kritiky a nespokojenosti, která přicházela zdale, od obyvatel. Pochopitelně, dole mezi lidmi byla neinformovanost, dezorientace, lidé viděli chyby, nedostatky, se kterými nebyli spokojeni, nemohli znát však hluboké příčiny, neviděli to až nikam nahoru k s. Novotnému - mysleli, že jsou to byrokrati kolem ministerstev. To je pochopitelně také pravda, že existuje byrokratismus, ale proč nedošlo k nutné změně? Protože to šlo až sam, do té hlavy, proto to dneska tak vyzdvihujeme.

Když narůstala nespokojenost, docházelo k demagogickému svádění všeho na kulturní pracovníky. Bylo tvrzeno, že jsou to oni, kdo vyvolává nespokojenost, že dělají protisocialistickou propagandu apod. Já si vůbec nemyslím, že by takové jevy nebyly a nemohly vznikat, že by se i mezi umělci neprojevil ten či onen živel protisocialistický. Ale ve svém celku, když to proberete, tak to byli jako v minulosti naopak ti nejpoctivější komunisté, kteří právě prováděli kritiku, kteří ve své umělecké formě vyjadřovali neshodu s dlouhými prátahy, s neřešením věcí. Samozřejmě jako umělci mají blízko k tomu, že někdy přestřelili, že vytvořili dílo, kterému lidé nerozumějí. To je pravda, ale ve celku to musíme vzít jako výraz narůstající politické nespokojenosti, jako odraz určité nespokojenosti mezi lidmi. Ve skutečnosti to musíme vzít tak, že právě kritizovali ti, kterým nejvíce ležel osud socialismu na srdci. Samozřejmě ne takový socialismus, jak se vyvíjel.

Všichni jsme měli představu jiného socialismu, skutečně demokratického, kde se člověk nemusí obávat, kde není útlak, libovůle, subjektivismus. Tyto projevy narůstající kritičnosti umělců, kulturní tvrby byly vážným signálem.

Vážným signálem byla nespokojenost mládeže - to nejde ignorovat. Mládež má samozřejmě všechny tendence přestřelovat, ale ve své podstatě je to srovná opozice, ve své podstatě mládež nechce spát, hledá řešení. Pro ně většinou to, co jsme vydobyli, je samozřejmost. Nechtějí se spokojit s tím, co je, chtějí více, chtějí dále,

To byly vážné signály, které vedly členy ÚV k názoru, že to nejde již dále takto endšet. Rozrástala se kritická vystoupení na ÚV a prosinec a leden byly pak vyvrcholením. Řekl jsem již, že to dostalo svůj výraz v boji o rozdělení funkce mezi tajemníkem a prezidentem, ale ve skutečnosti šlo o mnohem hlubší věci. To byla mnohem hlubší srážka. Byla to srážka, při které jedni chtěli zachovat nebo konzervovat daný stav, dané metody, daný vývoj, a druhí jej chtěli zásadně změnit. Proto se nelze tomu vyhnout a je nutno hovořit o tom, že to byl boj mezi konzervativními a progresivními silami. Důležitě ovšem je, že zde se již jako silnější ukázaly progresivní síly. Kdyby tomu tak nebylo, tak vám řeknu, že si nedovedu představit, co by to bylo znamenalo.

Zamyšlete se nad tím, co by to asi bylo za regres a jaké metody. Mý to opravdu nebereme jako fráze. Všimněte si, že nechceme skandalizovat, že se úmyslně nejmenují lidé, aby to nevedlo ke stejné formě jako v minulosti, že nám nejde o nějakou ekyvránu. Podle mého názoru musíme vidět jako nutné určité kádrové změny. Je nutné přijetí určitých principů, které by umožnily kdykoli opakování takovéto osobní libovůle a subjektivismu, které by umožňovaly tyto staré metody - čili skutečná demokratizační opatření, která teď nemohu všechna rozvést, ale některá jsem namačlil: tajnost voleb, možnost podávání alternativních návrhů, možnost, aby se členové všech volených orgánů řadili o odborníky, a členy nižších organizací stě., aby dávali protinávrhy. Navrhujeme, aby existovala i případná rotace v nejvyšších funkcích, aby byla stanovena třeba zásada, že by směl být každý ve funkci maximálně např. dvě funkční období a pak

musel být vyměněn. Je celá řada takových vážných demokra-
tických opatření, připravuje se akční program, který by
mohl sjednotit stranu, ovšem skutečně sjednotit na podkladě
vnitřního přesvědčení. Je to program, který přináší
mnoho vážných návrhů. Samozřejmě sam' víme a slyšíme, že
narůstá volání po větší informovanosti. Myslím, že je to ten
nejšťastnější poznatek z celého posledního období. Členové
strany a vůbec veřejnost chtějí vědět o politickém dění,
znát své představitele - my musíme rozšířit způsob infovno-
vanosti.

My se také opravu nesmíme bát toho, že věci budou veřejně
diskutovány, takovýto a rach musí přestat. Samozřejmě
budou vždycky přítom a i výsledky, zejména to musíme pochopit
v této přechodné době, kdy nemáme ještě program, kdy tu ještě
nejíme s tím pozitivním. Ono se na tom nečouje, vyžádá si
to práci, vešete nic jiného není v tom, že se ÚV dosud nesto-
lel, než že nejsou ještě hotovi. Když má být program dobrý a
má něco přinést, ta se to nečouje za měsíc, že dá nějakou
práci.

A právě proto, že tu ještě není pozitivní řešení, tak
se nedivme, že jsou potom výsledky, že diskuse ujíždí a někdy
dostává formy, že se začínáme bát. Je to nezvyklé, já bych
v tom, a lve viděl to zdravé, že si lidé konečně začínají
zajímat o nové dění. Musíme konečně jednou dostat znovu to
skutečné vědomí, že jsme dál, že máme správné myšlenky, že
musíme získat ostatní převahou svých myšlenek, převahou svých
národů a nikli tím, e se bude dělat kabinetní politika za
zavřenými dveřmi, kde si každý může říkat o své rozotní,
sví osobní názory, přesaze at svoje zájmačky a ven si s tím
netroufá přítom jít.

Každý musí umět před veřejností obhájit to, co říká.
To znamená, e potom strana bude muset mít opravu autoritu mezi
vámi e nemusíme se bát žádných jiných sil. Jde tedy o smenu
neřad.

práce strany, o změnu kádrové politiky, jde o to, provést i určitou změnu rovnováhy některých představitelů, aby veřejnost získala důvěru ke svým nejvyšším představitelům. Jde o to, aby se začaly dělat nutné změny v hospodářství, protože - když to neprovedem - můžeme za pět let říkat lidem o demokracii navim co, tak nás poženou, pokud to nepřinese důsledky pro lidi. My nemůžeme oddalovat věci, musí to konec konců vést k řešení hospodářských problémů, tak je třeba chápat i celý tento proces boje o demokracii o socialistickou demokracii. Nebude to lehké soudruzi, uvědomme si, že je v nás dvacetiletá výchova, uvědomme si, že konzervativní síly nejsou zely přes noc - jsou zde, i když mnohdy někdo říká; proč je v té televizi v tom rozhlasu pořád monožog, proč tam nikdo nedis utuje, ať vystupá někdo z té druhé strany. Ale pochopte, že to je to, a co ten rozhlas a televize usilují jako blázni, pořád někoho hledají a najednou nikdo konzervativní není, nikdo se k tomu neklásí, nikdo to nechce obhajovat. Němhou dostat diskusi do rozhlasu, najednou je každý progresivní.

"Nebude to lehké, ale jsem přesvědčen, že my to dokážeme. Já bych snad dokonce řekl, že my v Československu jsme předurčení vybudovat skutečně nový, demokratický model socialismu. Máme dlouholeté demokratické tradice, které opravdu nesmíme přehlížet, musíme vytvořit takový socialismus, který by byl pitelivý, nejen vysokou životní úroveň, ale i skutečným osvobozením člověka od jakékoli nedemokratické závislosti, od čeho, co právě v kapitalismu není možné, protože tam pořád bude závislost na těch, kdo vládnou kapitálem. Ale u nás nemůžeme socialismus vybudovat, skutečně demokratický socialism. Nebude to však záviset jenom na ústřední výboru, ale na tom, jak postupně bude pokračovat obřadný proces v celé straně, v celé naší společnosti.

K tomu, doufám, pomohou i komunisté a emteovského okruhu.